

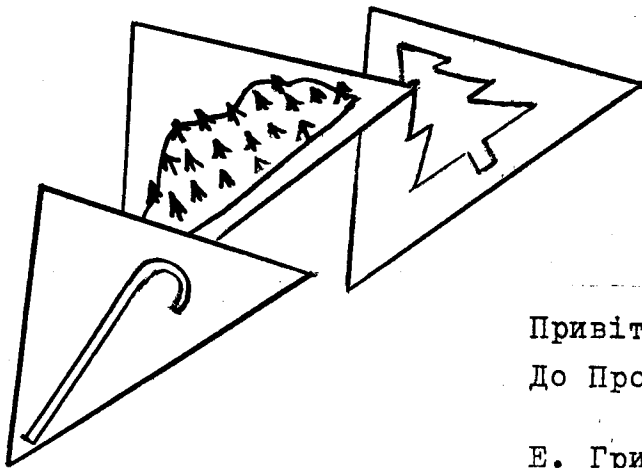

Вогонь Орлиної Ради

1911 – 1956

16

З М І С Т ч.: 16.

Привіт Ювілейній Зустрічі У. П. У.
До Проводів і Учасників Пластових Таборів

Е. Грималяк: Обов'язки виховника в таборі
Сірий Орел Евген: Як укладати програми занять до вмілостей
Сірий Орел Орест: Новацькі вмілості в таборі
Сірий Орел Евген: Як переводити вмілість ЛІТУНА
Сірий Орел Надя: Які вмілості найкраще надаються на табір
Сірий Орел Евген: Як не треба переводити вмілостей на таборі
Україзнавство в новацьких пробах

ОПОВІДАННЯ ДЛЯ НОВАЦТВА:

Три брати
Як Ростик став дружинником княжича
Це є й буде українська земля
Українські прапори на Чорному Морі
Знайдені гроші
Заснування Холму /вірш,/ /
За лицарську славу
Літо /вірш/
Ніч у степу /вірш/
Друзі

НОВАЦЬКІ ПІСНІ:

Ми діти українські
Летить рій за роєм
Пісня Закарпатських Новаків
Орлина Ватра
Новацька молитва
На вакаційний шлях
Зозуля
Час до дому час
Тра - ра, тра - ра

Сірий Орел Надя: Що робити у таборі під час непогоди?
Ребуси, Складанки, Загадки, Майстрування

Сестричка Леся Храплива: Привіти

Сірий Орел Орест: Лист до Редакції В.О.Р.

Від Редакції

НА ПРАВАХ РУКОПISУ - БИТО 300 ПРИМІРНИКІВ - ВИКОНАВ Сірий Орел Тиміш

Адреса Редакції:
Пл.сен. В.О. ГРИМАЛЯК

940 N. 7th Street, Philadelphia 23, PA.

Адреса Адміністрації:
Пл.сен. Леся ЮЗЕНІВ

273 E. 3rd St. New York 3, NY.

Грімкий Пластовий Привіт
з приводу
ЮВІЛЕЙНОЇ ЗУСТРІЧІ У.П.У.
Основникові Пласту   Начальному Пластунові
ДРОТОВІ   СІРОМУ ЛЕВОВІ

ГОТУЙСЬ

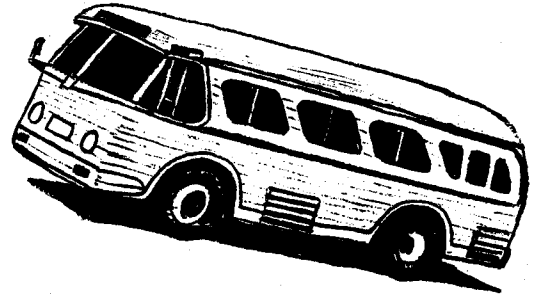
1911 - 1956

СКОБ

Пластовим Проводам
Братчикам-Сестричкам Новацьким
ВИХОВНИКАМ і ДІЛОВОДАМ
та всьому
ПЛАСТОВОМУ-НОВАЦЬКОМУ БРАТСТВУ

ШЛЮТЬ

ОРЛИНИЙ КРУГ
ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

В і т а є м о
П Р О В О Д И Й У Ч А С Н И К І В
Н О В А Ц Ь К И Х І Ю Н А Ц Ь К И Х П Л А С Т О В И Х Л І Т Н І Х Т А Б О Р І В,
щ о в Ю в і л е й н о м у Р о ц і У к р а ї н с ь к о г о П л а с т о в о г о У л а д у,
в н е б у в а л о м у д о с і ч и с л і т а б о р о в и х о д и н и ц ь і у ч а с н и к і в,
у в с і х ч а с т и н а х в і л ь н о г о с в і т у п р о в о д я т ь с я я к д о к а з
н е в м і р у ч о с т и П Л А С Т О В О Ї І Д Е Ї -

С Л У Ж І Н Н Я Б О Г О В І Й У К Р А Ї Н І .

В О Г О Н Ь О Р Л И Н О Ї Р А Д И

Е. ГРИМАЛЯК - /Сірий Орел МІКО/

ОБОВ'ЯЗКИ ВИХОВНИКА В НОВАЦЬКОМУ ТАБОРІ.

Немає, здається, більших скупчень наших малят ніде стільки, скільки їх є на таборі. Таке велике згуртування вимагає від організаторів великої застанови в доборі персоналу, що керувати цим скупченням малят, байдуже, як зватимуться ті скупчення. Чи це буде вакаційна оселя, чи пластовий - новацький табір, чи просто відпочинковий центр - все воно мусить мати мусить мати свої адміністративні і виховні проблеми, що від їх налаштування залежатиме весь успіх.

Особливе пластовий табір, новацький зокрема, має свої питомі "клопоти" .... у виховній ділянці. Маю тут на думці т.зв. виховну команду, що дуже часто складається з принагідних людей, що приймають обов'язки виховника, щоби не бути в гаряче літо в місті, коли всі кудись то виїжджають, або щоби відпочати, чи просто працювати, щоби мати на студії тощо.

Тимчасом праця виховника в новацькому таборі - це одна з найважчих, найбільш відповідальна й повна тяжких обов'язків. Хто хоче бути виховником в таборі, а що більше хто хоче сповняти свої обов'язки виховника, мусить впершу чергу відповісти на три основні питання:

1. Чи він дійсно хоче бути виховником у таборі?
2. Чи він має досить терпеливості?
3. Чи він має досить відваги?

На перший погляд ці питання видаються дуже легкими і кожний без надуми може дати відповідь ТАК! Але коли з'ясувати саму суть тих питань, то покажеться, що вони дійсно дуже трудні.

Постараймося дати приблизні пояснення до тих питань:

ПЕРШЕ: Хочу бути виховником у таборі тому, що люблю дітей, мені справляє вдовolenня, коли бачу, як на моїх очах новачки вивчають штуку життя, хочу передати новачкам все те, що я вивчив у Пласті тощо.

Ці короткі речення криють в собі великий зміст, велику силу обов'язковості. .... Бо люблю дітей .... Любити дітей - це перший і найважливіший обов'язок виховника. З цим питанням в'яжеться все співжиття новацтва. Пропаде вся праця виховника, коли новачки відчують, що він їх не любить, що не любить всіх дітей єдиново, що має своїх спеціальних улюбленців /фаворитів/, чи тому, що ближче знайомий з їх батьками, що їх батьки це високопоставлені може особи, чи з інших причин. Однакова любов та рівне трактування всіх новачків, справедлива розв'язка всіх спірних питань - це основний обов'язок виховника. Виховник, так як батьки, потребує щораз то на ново відновляти любов до своїх вихованків у своєму серці, тоді діти почуватимуться добре, немов у себе дома.

Бути заступником батьків на таборі - це основне й почесне завдання виховника, а виховуючи новацтво виховник сплачує свій довг народові й пластовій організації,

Багато ще інших проблем приносить це перше й основне питання - **ЧИ Я ДІЙСНО ХОЧУ БУТИ ВИХОВНИКОМ У ТАБОРІ?** Знаємо, що за всіма бажаннями йдуть рядочком усякого роду обов'язки. Наприклад:

Коли хочемо бути водієм-шофером авта, за цим хотінням йде обов'язок навчитися їздити автом, закінчити потрібну школу чи курс, перестерігати правил комунікації, вкінці придбання грошей на купно власного авта і цілий ряд інших обов'язків, що повстають із хотіння бути шофером. Так само діється із **в и х о в н и к о м**, хотіння бути виховником тягне за собою багато більше обов'язків, як це нам на перший погляд видавалося б.

Другим основним питанням є **т е р п е л и в і с т ь**. Терпеливе виконання всіх обов'язків, слухання розпоряджень-наказів зверхників табору з обного боку, а полагоджування всіх "наболілих" справ у новацтві, яких є чимало, з другого боку, - це вимагає терпеливості. Бо виховникові прийдеться полагоджувати множество прерізних "дуже важних" справ між новацтвом, як бійки між дітьми, називання других, різні збитки, шутки, шкоди. І якої ж тоді святої терпеливості треба, щоб вислухати обі сторони й видати **б е з с т о р о н н е** рішення висліду справи. А скільки невдоволень, скільки нарікань на виховників сиплеться нераз, а це в результаті може спричинити брак цієї терпеливості ... і виховник зрікається свого посту, коли ж треба **ВИДЕРЖАТИ НА ПОСТІ ВИХОВНИКА ДО КІНЦЯ**.

Терпеливість у виконванні обов'язків: щоранне вставання, лягання спати разом з новацтвом, деколи витворює у виховника своєрідну пртидію. Чому він має іти спати разом з новаком? Чому він має додержувати нічну тишу, коли він не новак? Чому йому не можна довше побувати нічю на дозвіллі, та ж чейже він працював цілий день? Так це правда - цілий **БОЖИЙ ДЕНЬ** він був зайнятий обов'язками виховання! Але він мусить мати настільки терпеливості, щоб видержати зі своєю групою новаків **ПОВНИХ 24 години КОЖНОЇ ДОБИ** продовж цілого табору.

Терпелива, толерантна, безмежна самопосв'яти праця виховника для малят - новаків, це знов один із обов'язків виховника. Його **ГАСЛО...: ВСЕ ДЛЯ МОЇХ НАЙМЕНШИХ** - забуваючи навіть про час для себе - це початок **д о б р о г о** виховника. Він терпеливо жде аж всі новаки при видаванні хрчу одержаю їхнюпайку, і тоді він, перевіривши, що все з дітьми в порядку, зможе думати про свій обід. Це дбання за добро новака, ця турбота про нього, ця терпелива увага до кожного з окрема - є повседневним обов'язком виховника.

Чи матиме виховник на стільки терпеливості, щоб вислухати кожної хвилини, будьякого новака, в якого голівці сидить-нуртує **т и с я ч а й о д н е** питання, на всі можливі й неможливі теми? До цього дати чемну, ввічливу й вдоволяючу відповідь, а не таку на пр. "ти дурний .....". Терпеливо зносити всі навіть примхи малят **р і в н о ч а с н о** розумно усувати - анулювати їх.

З черги ще одна прикмета, що мусить ціхувати виховна - це **ВІДВАГА**. Відвага стати виховником, у повному розумінні цього слова, це чин юнака, чи старшого пластуна, чи й пл. сеніора дійсно вартісний, хосенний і повноцінний. Відважно братися до праці, поборювати всі треднощі -перепони і дійти до намічено ціли, це важливий обов'язок виховника не тільки у таборі, а взагалі в праці над вихованням молодого покоління з питомими ціхами повноцінної української людини.

Відважний виховник своєю наполегливою /терпеливою/ працею залишає незнищимий знак в душі вихованка, що вестиме його до цієї вимріяної події: **СТАТИ ДІЙСНИМ УКРАЇНСЬКИМ ПЛАСТУНОМ**. Скільки то окремих осіб береться до виховної праці, а по часі зневірються і відходять з посмаком гірчиці в інший світ. Це такі особи, що не передумали цих основних питань, коли в них виникла думка бути виховником.

... "Дітей ховати - це камінь глодати .." каже народня приказка і до цієї народної мудрости ми повинні насторожити весь свій інтелектуальний апарат думання - коли й де про виховання інших.

Підсумовуючи все можемо коротко, можемо зібрати всі ціхи виховника в таборі в такі точки: **О Б О В'Я З К О В І С Т Ь**

- 1/ Стати гідним заступником родини й дому,
- 2/ Бути другом - приятелем меншого братчика,
- 3/ Слухати й виконувати накази старших виховників та готуватись щоденно до виховної праці, писати програми, нотувати висліди проведення програми, тощо,
- 4/ Звітувати точно й правдиво з проведення праці,
- 5/ Допомогати у переведенні /реалізації/ намічених плянів в цілості табору, співпрацювати з іншими виховниками,
- 6/ Витворити в новацькому таборовому гурті атмосферу великої новацької родини /в майбутньому братерськість/,
- 7/ Дбати про фізичний і духовий розвиток новацьких вихованків,
- 8/ Закріпити в них почуття приналежности до великого українського народу,
- 9/ Наставити думки вихованка на обов'язок працювати для цього народу, з якого вийшов, бути вірним його сином і членом новацького - пластового гурту,
- 10/ Нести український і пластовий прапор велично і гідно до осточної мети .... вільної, незалежної Української Держави.

Сірий Орел ВВГЕН

ЯК УКЛАДАТИ ПРОГРАМИ ЗАНЯТЬ до ВМІЛОСТЕЙ чи ПРОБ

Укладання програми занять є konieczністю для кожного виховника, бо без порядного запланування не може бути доброго й правильного виконання. Це відноситься як до киховника початківця так і до досвідченого виховника, що пам'ятає великий запас матеріалів, знає всі вимоги напам'ять ото ж він зможе перевести кілька занять без планування. Але це що йому вдасться облегшити працю на початку може дати йому вдсятеро важчу працю при кінці. Щоби омити всі такі непередбачені перешкоди найкраще запланувати собі всі заняття на початку, а потім переводити їх одне за другим за нашими плянами.

Виховники звичайно вважають ті особи, що примушують їх писати плян праці за своїх найбільших ворогів. Правда, виховники, що на приклад ідуть на табір із запланованою наперед програмою, не мають опісля на таборі на таборі багато роботи і клопотів, як такі виховники, що приїхали без запланованої наперед програми занять і мусять плянувати всі свої біжучі таборові праці на ..... дозвіллі. Деколи це й повторюється і на другий рік і виховники отягаються з плянування таборової програми наперед, звичайно вони викручуються - мовляв брак матеріалів не дав їм змоги укласти відповідні пляни, чи находять якусь іншу причину. Тимчасом плянування програми занять має важливе значення і при вишколі виховників цьогопитанню треба б призначити багато уваги і дійсно навчити як плянувати.

Дуже часто виховники заплановують дуже коротенькі заняття, їхня програма складається всього з кілька точок. Розумі-

ється відкриття й закриття рахуються як окремі точки. Коли ж тоді такий виховник дістане на одне заняття час довший як 1 година, тоді він не має чим заповнити цього часу. Він мусить тоді на швидку руку щось комбінувати, - імпровізувати, продовжувати розповідь, гру, чи просто додає якісь інші гри, що до цілості програми зовсім не підходять і тільки розбивають дитячу увагу. Інші виховники в таких випадках не завдають собі зовсім ніякого труду й вони дають новачкам просто дозвілля, а в висліді цього діти зроблять щось невідповідне й справа йде до гніздового чи ще вище до команданта табору. А причина всьому у непередбачуванні плану заняття.

Коли ми починаємо укладати програму занять, ми мусимо знати наперед скільки даних занять ми маємо перевести. Поштівка, вислана до команданта табору ще перед табором дасть нам на це відповідь. Кожний командант табору складає загальну програму табору і він знає скільки занять даного роду треба перевести на таборі. Коли будемо мати ці вступні інформації від команданта приступаємо практично до укладання плану в такий спосіб.

Знаючи кількість занять і їх мету, на пр.: підготовка до одної з проб чи вмільностей - ми беремо стільки карток паперу скільки в зайнятті і підшукуємо для кожного зайняття іншу тему, на підставі вимог даної проби чи вмільности/. Деякі вимоги дають тему зразу, інші дають тільки розповідь, на підставі якої треба дібрати тему. Ще інші вимоги дають тільки точку до зайняття і наша тема мусить бути така, щоб дана точка до теми підходила. Розуміється, що теми треба ступенувати - цебто уложити так, щоби перше зайняття було найлегше, а останнє найтяжче. Деякі вмільности є такі, що в них треба придержуватися певної послідовности й тоді певна частина, а то й всі вимоги мусять бути переведені в такому порядку, як це подано в правильнику.

Якщо ми вже розложили всі вимоги на всі наші заняття, то це ще не означає, що планування закінчене. Ми тільки почали укладати заняття. Тепер ми добуваємо наші матеріали /дитячі журнали, збірники оповідань, гор і т.д./ та починаємо добирати до кожної теми розповіді, гри, майстрування, пісні і т.п. Пам'ятаємо про правило: чергувати рухові точки з неруховими. Кожне заняття мусить бути переплітане так, щоби в одній точці діти працювали в повному спокою, в іншій щоби могли викричатися, ще в іншій, щоби могли побігати, а відтак в черговій точці, щоби вони відпочали.

Найкраще планувати зайняття на 9 - 12 точок, бо тоді ми ніколи не будемо журитися, що маємо забагато часу й не маємо чим той час виповнити. Тут треба отже брати до уваги пересічний час потрібний на переведення даного роду зайняття.

При плануванні отже треба треба подати приблизно час, як довго має тривати дана тояка. Все під час переведення програми цей час можемо зменшити або збільшити, залежно до обставин і потреби. Однак треба дотримуватися плану послідовно і не тягнути одної гри так довго, аж вона дітям сприкриться. Довшу розповідь найкраще розбити на дві частини й дати одну на початку зайняття, а іншу в другій половині. Якщо ми запланували більше точок в програмі то це зовсім не шкодить і ми можемо скреслити одну-дві точки дуже легко, коли бракує нам часу до переведення всіх зайняття. Розуміється, що скреслення можемо робити тільки підчас чамих зайняття.

Ото ж укладання програми занять наперед /планування/ не повинно відстрашувати нікого, бо всі ми часто плануємо, що самі робитимемо продовж кілька годин, днів, тижнів чи місяців. Але

зате планування наперед звільнить нас на цілий запланований час від мозольної праці з заняття на заняття, з дня на день. Тому планування зайняття таке важне діло і кожний виховник, особливе тепер в часі перед початком табору, мусить постаратися запланувати всі таборові зайняття. Тоді його праця буде легша, послідовна, вона увінчається успіхом у засвоєнні наміченої виховної праці новачками, дасть виховникові почуття вдовolenня із совісного переведення завдань. Тоді зможемо звітувати, що наш табір нам вповні в д а в с я.

Сірий Орел ОРЕСТ

НОВАЦЬКІ ВМІЛОСТІ В ТАБОРІ.

Виховна програма новацького табору включатиме, крім інших виховних засобів, теж і переведення новацьких вмілостей. Підготовка до їх переведення починається далеко перед початком табору.

Перше питання, що вирінає перед командантом новацького табору у зв'язку з вмілостями є:

Які саме вмілості переводитимемо?

Відповідь на це питання залежить від ряду моментів: зацікавлення намічених виховників, таборові уладження, можливості здобуття потрібного виряду і ін.

Назагал до уваги треба брати вмілості, що найкраще надаються до переведення в таборі, тобто передусім вмілості зі збірною підготовкою, а саме: АТЛЕТ, ТАБОРОВИК, ЗМАГУН, ЛІСОВИК, КОНСТРУКТОР, ЧОРНОМОРЕЦЬ, ВЕРХОВИНЕЦЬ, РОБІНЗОН і деякі інші.

Після устійнення, які вмілості можемо перевести в таборі командант намічує інструкторів до поодиноких ланок вмілостей і доручає кожному з них почати підготовку до даної вмілості, подаючи при цьому скільки буде часу в розпорядженні т.зн. скільки поодиноких періодів часу в таборовій програмі буде призначено на вмілості й як довго кожний період триватиме.

Одним із перших завдань інструктора вмілості буде виготовлення списку потрібного виряду. Цей список інструктор предкладає командантові, що, на підставі всі одержаних списків, може подбати про закупню потрібних речей ще до початку табору. Правда деякі закупи треба буде зроби вже підчас тривання табору, бо їх скількість залежатиме від числа новачків у даній ланці, /на пр. картони і плястиліна до майстрування/, проте треба старатися, щоби як найбільше з потрібного виряду придбати ще перед початком табору.

Черговим обов'язком інструктора буде виготовлення, на підставі вимог даної вмілості, програмок поодиноких занять. У складанні програмок занять слід тямити, що уклад повинен бути від простіших елементів до складніших, то зн. наперед подавати простий, не скомплікований матеріал, а щойно пізніше переходити до труднішого.

Для прикладу подаємо як можуть виглядати програмки ПЕРШОГО ЗАНЯТТЯ в трьох різних ланках:

I. З М А Г У Н.

1. ВІДКРИТТЯ: Новаки у крузі. Братчик заповідає, що сьогодні будемо бавитися у змагунів:
    - а/ Обряд: Братчик кидає великий м'яч новакові, що стоїть праворуч від нього, той кидає черговому новакові і т.д. аж доки м'яч обійшовши круг, не вернеться до братчика.
    - б/ Поздоров: Братчик кличе: "ДО ЗМАГУ!" - новаки відповідають: "ГОТУЙСЬ!"
    - в/ Провірка присутності: Кожний новак по черзі кладе свій малий м'ячик до середини круга. ----- 10 хв.
  2. РОЗПОВІДЬ: Що таке олімпійські ігрища, їх історія, традиція перенесення вогню з Олімпу, програма ігрищ, зокрема переказ про Маратонський біг, де й коли відбулися останні ігрища, представники України, що брали у них участь, де й коли відбудуться чергові ігрища. ----- 12 хв.
  3. ГРА: ДВА ВОГНІ. Вперед "На пробу", а потім "НАПРАВДУ". Тричі "ГОТУЙСЬ"! на честь переможців. ----- 20 хв.
  4. ПОВІДОМЛЕННЯ про те, що треба виконати, щоб добути вмільість ЗМАГУНА /вимоги й пояснення відносно запланованої програми/. 5 хв.
  5. ПІСНЯ: "Ми Спортівці" - навчити першу стрічку й рефрен. ---10 хв.
  6. ПІДГОТОВКА до ВІДБИВАНКИ: Пояснення як відбивати м'яч пальцями, після чого новаки стають у круг /якщо більше число новаків і є більше м'ячів - у більше кругів/ і вправляються у відбиванні м'яча ----- 12 хв.
  7. ШАНКИ: Новаків ділимо на двійки. Кожна двійка отримує шахівницю й шашки. Після того двійки починають грати. По закінченні гри збірка й вигук тричі "СЛАВА!" на честь переможців. Заповісти, що на черговий раз пічнемо "турнір" гри у шашки ----- 11 хв.
  8. ЗАКРИТТЯ: в крузі.
    - а/ Повідомлення що принести зі собою на яєргове заняття і де воно відбудеться
    - б/ Обряд /як при відкритті/. Кожний новак по черзі бере свій м'ячик зі середини круга.
    - в/ Поздоров /як при відкритті/ ----- 5 хв.
- ЧАС ТРИВАННЯ ЗАНЯТТЯ: 80 хвилин /1 год. 20 хв./

II. Л І С О В И К:

1. ВІДКРИТТЯ: Новаки у крузі. Братчик заповідає, що від сьогодні будемо бавитися в лісовиків.
  - а/ ОБРЯД: Кожний новак дотикає правою рукою великого дуба, а братчик говорить: "Від великого дуба в лісі дістанемо могутню силу, щоб ні буря, ні вітри, ні заверюхи не зломали нас".
  - б/ ПОЗДОРОВ: Братчик кличе: "ЛІСОВИКИ!" - а новаки відповідають "ЩАСТИЛІС!". Новацький привіт "ГОТУЙСЬ!".
  - в/ Перевірка присутності: Братчик викликає кожного новака по імені, а той відповість в той спосіб, що подасть назву якогось лісового дерева /на чергових заняттях куща, квітки, звіряти птаха, комахи і т.п./ ----- 10 хв.

2. РОЗПОВІДЬ: Пролісові дерева /як виглядають, їх кора, квіти, овочі, ужитковість, де росту і т.п./. Розповідь проводити в той спосіб, що водити новаків від дерева до дерева в лісі - 15 хв.
  3. ВИЛІЗЕННЯ на ДЕРЕВО: Подати вказівки як лізти. Кожний новак по черзі вилізе на дерево до визначеної висоти. Потім улаштувати "змагання": кожний новак лізе а братчик міряє змаговим годинником /стопером/ час потрібний до досягнення даної висоти. Котрий новак матиме найкоротший час. На честь переможця тричі "Слава", - - - - - 12 хв.
  4. ШУКАННЯ місця на лісовий сховок і його улаштування /місце братчик намітить задалегідь/ - - - - - 25 хв.
  5. СПІВ: "Стоїть гора високая" - - - - - 8 хв
  6. ГРА: Хто за визначений час найде найбільше різнихлистіків? Переможцеві тричі "ГОТУЙСЬ!" - - - - - 10 "
  7. ЗАКРИТТЯ: В крузі. а/ Заповісти, що принести зі собою на чергове заняття.
б/ Обряд /як при відкритті/.
в/ Поздоров /як при відкритті/ ----- 5 хв.
- ЧАС ТРИВАННЯ заняття: 75 хв. /1 год. 15 хв./

III. РОБІНЗОН.

1. ВІДКРИТТЯ: Новаки в крузі. Братчик заповідає, що від сьогодні будемо бавитися в Робінзонів.
а/ Обряд: На даний знак усі звертаються лицем до сходу /де Україна/ й хором говорять:
"На схід домів полинем ми
З далекої чужини -
Вітчизні труд наш принести,
Бо ми - СИНИ УКРАЇНИ!"
б/ Поздоров: Братчик говорить "До Великої Мандрівки...." - а новаки відповідають: "ГОТУЙСЬ!"
в/ Перевірка присутності: Кожний новак по черзі поставить риску біля свого прізвища в ланковій книзі. ----- 10 хв.
2. РОЗПОВІДЬ: про Робінзона /на підставі першого розділу прочитаної книжки/. - - - - - 12 "
3. ШУКАННЯ місця в лісі на криївку /братчик намітить місце задалегідь/, і її улаштування. - - - - - 23 "
4. СПІВ: "Далека Ти, а близька нам /1-а стрічка/ ----- 10 хв.
5. МАЙСТРУВАННЯ лука. - - - - - 20 "
6. СТРІЛЯННЯ З ЛУКА до влучі /до щита/. На щиті позначити кружки, поцілення яких дає певну кількість точок: 3 - 2 - 1. Кожний новак пробує по одному стрілові, а відтак стріля ТРИЧІ. Хто до - буде найбільше точок? Переможцеві тричі "СЛАВА!. Заввага: Щоб не тратити зайво часу, поручається зробити 2 - 3 стріли, що їх вживатимуть новаки по черзі. Майстрування стріл для всіх новаків залишити на чергове заняття. - - - - - 10 "
7. БУДОВА ПЕЧІ: Викопати в стіні горбка з комином зверху. Новаки працюють під проводом братчика. В разі потреби закінчення можна

залишити на чергове заняття. - - - - - 20 хв.
Можна вибрати теж інший тип печі.

8. ГРА: Хто за визначений час запише найбільше назв звірів, що живуть у цій околиці? - - - - - 5 хв.
9. ЗАКРИТТЯ: в крузі. а/ Заповісти, що принести на чергове заняття.
б/ Обряд /як при відкритті/.
в/ Поздоров /як при відкритті/. - - - - - 5 хв.

ЧАС ТРИВАННЯ заняття: 115 хв. / 1 год. 35 хв./

Ось методичні зразки першій заняття у 3-ох різних вмілостях. Подібно складати чергові програмки заняття. Готові програмки слід запропонувати командантові до одобрення не пізніше, як два тижні перед початком табору. Командант переглядає програмки й звертає інструкторові їх зі своїми заувагами.

У таборі командант проголосить, що формуються ланки підготовки до самотніх вмілостей і подасть новакам до відома вимоги намічених вмілостей. Кожний новак вибере собі одну ланку. Число членів ланки не повинно перевищувати 25, але у загальному найкраще проходить праця в ландах 10 - 12 новаків. Коли ланка чисельно велика /15 або більше/, тоді слід призначити інструкторові до помічі ще одного або й більше виховників.

Перевірку вмілості проводить таборова булава під проводом команданта табору. У великих таборах командант може доручити це завдання окремим комісіям, з яких кожна складатиметься з кількох виховників. У висліді успішного складення вмілості новак одержує на новацькій ватрі, або при інших святочних хвилинах табору, відзнаку добутої вмілості, яку командант прикріплює на правому рукаві однострою новака.

Вигляд відзнак - гляди "ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ" ч.15.

Сірий Орел ЄВГЕН

ЯК ПЕРЕВОДИТИ ВМІЛІСТЬ Л І Т У Н А ?

Вмілість ЛІТУНА одна з найцікавіших новацьких вмілостей, якщо її дбайливо розп'янувати і правильно перевести. На жаль, дотеперішній досвід виявляє, що цю вмілість підготовлюється і переводиться на таборі дуже незадовільно, а на тому терплять передусім новаци. Тому я хочу поділитися із моїми поміченнями із практики, як переводити цю вмілість на таборі.

Перш за все виховник, що думає провести цю вмілість мусить написати добре продуману й складену програму заняття /план праці/. Не завадить тут ще раз пригадати, що перше заняття повинно бути найпростіше /найлегше/, а відтак чергові щораз тяжчі. Початкові заняття повинні дати підставові знання, що були б опісля на біжучих заняттях доповнювані.

Коли наш план заняття вже готовий тоді мусимо постаратися дістати відповідний матеріал і виряд. Це повинна закупити управа оселі - табору. Матеріал, що потрібний для вмілості - це папір для майстрування орлів, моделей літаків простих і діючих, парашутів і гангарів. Виряд - це ножі, ножики, ножички і т.ін.

Вмілість починаємо розповіддю про початки летунства. /Можемо тут з користю звернутися до англomовних видань. Достатні відомості дають американські кнжочки для дітей. Одначе - розуміється - що вживаючи чужих книжечок і ілюстрацій ми БУДЕМО вживати тільки УКРАЇНСЬКОЇ мови та українських технічних назв. Мусимо розповісти теж про історію українського летунства /матеріяли для цього має в "Історії Українського Війська". Все це одначе треба заделегідь собі зібрати - приготувати.

В практичних заняттях майстрування на кожних сходинках треба починати від найлегшого стругання чи ліплення йду послідовно до складніших моделей, а відтак до орла чи діючого літака, на кінці.

Кожне заняття повинно отже мати коротку розповідь до теми, а відтак мішані г р и /нерухливі й рухливі/, щоби діти не сиділи цілу годину а то й півтори на тому самому місці.

Тепер перейдемо всі в и м о г и:

А/ Будова ПАПЕРОВОГО ОРЛА. Її попереджуємо розповіддю про історію і т и п и орлів. Відтак до будови вживаємо найпростішу форму орла. Поступаємо методично так, що виховник показує крок за кроком, що треба робити коли будуємо орла, а новачки наслідують і то рівночасно і тим самим не залишаються позаду.

Б/ Дальше крок це розповідь про розвиток ПРОПЕЛЛЕРА, що його можна робити з дерева, паперу, плястиліни, тощо. Відтак треба згадати історію, розвиток та різні форми рушіїв/моторів/ вживаних при будові літаків. Дальший крок це відомості про ЛЕГКОСПАДИ /парашути/, що їх моделі можна робити з паперових серветок і нитки, або з хусточки та шнурочка /гляди В.О.Р. ч.3. чтор. 18/. Знову ж г а н г а р и можна робити з паперу на підставі рисунків з книжки, або будувати з паччиків і камінчиків на землі.

В/ Після цього приступаємо до моделей ЛЕТОВИЩА на підставі образків з книжки /взорів/ тощо.

Г/ Прості моделі літаків можна вистругати з дерева, чи ліпяти з картону, взоруючись на обраках даних типів. Діючий модель літака з усіми поясненнями маємо в "ГОТУЙСЬ" ч:3 із 1955 р. ст.12. Це однак не че стандартний модель, який має гумовий рушії. Недіючі моделі можна будувати такі, щоби помістилися в збудованих гангарах. Матеріял на діючі моделі /бальзу/ можна дістати в усіх більших містах в окремих крамницях.

ЗАВВАГА: Готових літаків до складання /з дерева чи плястики/ найкраще не вживати до вмілості. Кожний такий модель має готові інструкції до складання і тому новач може зложити собі його легко дома без вмілості. До того ж ці моделі є доволі коштовні і до вмілості ми мусіли б їх мати один для кожного новача, а це переходило б наші можливості.

Г/ Наступний крок це буде навчання про самі літаки, їх типи за зовнішнім виглядом, за призначенням до певних функцій, чи за рушіями. При тому треба послуговувати ілюстраціями.

Д/ Дальший крок це справа повітряної навігації, вживання компаса для визначення сторін світу, вживання карт.

Е/ Відтак метеорологічні відомості, назви роди хмар по українській термінології, природних явищ та їх відношення до летунства.

Є/ Вкінці цікаві теж відомості для новачків про славних летенів і їх досягнення для розвитку летунства, конструкторів, тощо.

Всі ці "мудрощі" з ділянки летунства треба подавати в дуже ПРИСТУПНІЙ - ЗРОЗУМІЛІЙ формі.

Ділянка летунського майстрування починається від паперу.

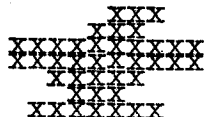
Тут належать літаки зі складаного паперу, починаючи від найпростішого паперового вітряка, відтак т.зв. ластівки зі складаного паперу, цепеніна, літаючих крил, тощо. Новаки повинні знати як їх робити. Простих майструвань того типу є багато більше, тут теж можна зарахувати й роботи з плястиліни. Дуже багато в такому випадку залежить від виховника, що підготовлює вмільість і її переводить, бо він все може додати поодинокі точки до вимог, які мають зв'язок з летунством та є цікавими, щоби їх передати дітям.

При укладанні програми праці вмільості ЛІТУНА виховник повинен підготувати програми кількох занять, що їх на випадок дощу можна було б провести під дахом. Саме ця вмільість надається на такий час і майстрування без клопоту можна проводити в будинку, гірша справа з грами, що мусять тоді обмежитись грами на місці. Ці гри можуть бути рухові, тобто такі, що в них діти рухаються, підскакують, вимахують руками і т.п., але все те відбувається на дуже обмеженому просторі. Рухові гри потрібні особливе після майстрування, підчас якого треба сидіти на місці.

Робочий матеріал при майструванні, що показався практичний - це: на ОРЛИ - легкий пакунковий папір, шнурок, ліски витесані з доски, або з ліса але мусять бути сухі; на ПРОПЕЛЕРИ - дерево, папір і т.п.; на ПАРАШУТИ - хустинки, паперові серветки, нитки, легкий шнурок; на ГАНГАРИ - картон і клей, що його теж вживаємо на НЕДІЮЧІ моделі літаків. Для ДІЮЧИХ МОДЕЛІВ літаків /гляди "ГОТУЙСЬ" Ч.3/1955/ - потрібна: бальза в дощинках 1/32 цаля товщини, гума до мотора, гумки до в'язання, сталевий дріт на гачок, металеве вушко, пропелер своєї роботи або готовий з плястики; папір до робіт.

В и р я д: клей, клейка тасьма, ножики, ножички, односторонні жилетки до бальзи /ввазати, щоби діти не порізали рук/, пластеліна

ДРУЗІ ВИХОВНИКИ! Напишіть до В.О.Р. як пішла Вам ця вмільість на таборі!!

СІРИЙ ОРЕЛ   Н А Д Я

ЯКІ ВМІЛОСТІ НАЙКРАЩЕ НАДАЮТЬ НА ТАБІР

Новацький правильник начислює 21 новацьких вмільостей. З них одначе не всі надаються для переведення на таборі. Вмільості можемо поділити на індивідуальні та збірні, тобто до певних вмільостей новак мусять підготуватися в гурті інших новаків при допомозі братчика.

Кожного року команди табору радять які вмільості вибрати для новаків, часто рішають самі братчики. Команда звичайно бере до уваги ті вмільості, що вимагають менших грошових витрат, натомість виховники руководяться легкістю в переведенні й малим числом точок вимог, щоби вони не мали багато мороки з проведенням вмільостей.

Зрозуміле, що ні перший ні другий підхід до проведення вмільостей на таборі не є правильний. Потрібні засоби для придбання виряду й матеріалів мусять бути, а братчики повинні заздалегідь випрацювати

плани й програми підготовки для проведення теж і т р у д н і - ш и х вмілостей, що саме є й цікавіші. Тоді не буде випадків, що братчик не має чим виконати програму й новаки нудяться, знеохочуються і покидають здобуття вмілості перед кінцем табору.

Легкі вмілості, з меншим відносно числом точок є і н д и - в і д у а л ь н і вмілості, що переважно не надаються для проведення їх на таборі. Є важко заставити на таборі новака кожного дня на цілу годину рисувати чи малювати, щоб здобув вмілість ХУ-ДОЖНИКА. Або - що новак збиратиме продовж цілого табору сам, що би здобути вмілість ЗБИРАЧА?

На таборі братчики повинні проводити такі вмілості, що потребують простору до підготовки, надаються до г р у п о - в о ї підготовки. Бо де ж саме, як не на таборі ми маємо потрібний простір та можливості г р у п о в о ї праці? Таких групових вмілостей є доволі: КОЖЕМ'ЯКА, АТЛЕТ, ЗМАГУН, - це спортові вмілості, що їх переважно не маємо змоги проводити продовж року через брак площі коло наших домівок. ТАБОРОВИК, ЛІСОВИК, ВЕРХОВИНЕЦЬ, СИН УКРАЇНИ /Робінзон/- це вмілості, що до їх переведення потребуємо саме простору, лісу і часу; ЧОРНОМОРЕЦЬ - якщо на таборі є добрі умовини для купелі /басейн, озерце, річка/ намісці. Трудніше проводити цю вмілість, коли треба новаків возити далеко до річки. Вмілість ЛІТУНА можемо провести коли хоч один братчик є зацікавлений летунською справою і зуміє цікаво її провести; вона має всього 8 точок вимоги, являється досить важкою вмілістю так для братчика як і новака, - досі ця вмілість у нас мало популярна, хоч здавалося б не бракує у наших новаків зацікавлення літунством, тут переважно відстають більше братчики, як новаки.

ЗОЛОТОРУКИЙ, КОНСТРУКТОР, ДОСЛІДНИК - вимагають відповідного матеріалу та знання від братчика. СКОМОРОХ та БИСТРОЗМИСЛ це дуже цікаві вмілості але для їх проведення треба мати великий запас різноманітних гор, що їх розуміється треба ще перед табором дбайливо підготувати - підшукати.

Інші вмілості, тут незгадані, це або такі, що надаються до індивідуального проведення або що їх провести можемо в домівці.

НЕ ЗАБУВАЙМО ПРО НОВАЦЬКІ ВМІЛОСТІ НА ТАБОРАХ!

Сірий Орел ЕВГЕН

ЯК НЕ ТРЕБА ПЕРЕВОДИТИ ВМІЛОСТЕЙ НА ТАБОРІ.

В одному таборі переводили вмілість ФІЛЯТЕЛІСТА. Поштових марок була на таборі дуже мало, але вмілість діти перейшли та одержали відзнаки. Чи ця вмілість була правильно переведена?

НІ! Вмілість ця є індивідуальна й підставою її є збирання марок. На таборі не можливо збирати поштові марки, тому ця вмілість на табір не надається. Діти хоча й перейшли вмілість дуже мало могли скористати зі занять. Поштові марки не падають з неба а табір триває надто коротко, щоби на ньому збирати марки. Тому вмілість філятеліста найкраще проводити дома і то найменше 3 місяці. За такий час новак має можливість зібрати досить марок і напевно при тому він щось навчиться.

Ото ж коли в звіті з новацького табору звідомлюється про проведення вмілості Філятеліста, воно вказує, що братчик підійшов зовсім формально до справи новацьких вмілостей і не завдав собі труда приготувати себе і своїх новаків до вмілостей.

На іншому таборі виховник постановив провести вмільсть АТЛЕТА. Вмільсть та зводилася до того, що одного дня він проводив з новаками вимогу - а/, другого дня вимогу б/, і т.д. Іншими словами новаки одного дня бігали пів години, другого дня скакали і т.д. Чи виховник проводи ПРАВИЛЬНО вмільсть?

НІ! На одному занятті діти поприли, бо цілий час бігали, на іншому їм було холодно, бо вони цілий час підносили камінці. Це так тільки для прикладу.

Автім заняття до вмільости АТЛЕТА повинні мати такий вигляд, як сходи, що на них проводимо підготовку до проби. Такі заняття мусять мати тему, що підходила б до одної з вимог, коротку розповідь до теми, гри і т.д., як це на іншому місці подав Сірій Орел Орест.

Знову ж на одному таборі переводили вмільсть ЗОЛОТОРУКИЙ. Новаки встигли зробити дещо тільки з паперу й дістали відзнаку за вмільсть. Чи це було правильно?

НІ? Мета вмільости, подана у правильнику, найкраще вказує, що новак має знати після закінчення вмільости. Зрозуміле, що вимоги вмільости мусять бути виконані дуже точно, це є мінімум. Є побажанням, щоб виховник сам додавав до неї ще окремі точки з власної практики. Хоч вмільсть ЗОЛОТОРУКИЙ надасться дуже добре до домівки, її можна перевести незвичайно хоченно на таборі.

На іншому таборі переводили вмільсть ДОСЛІДНИКА. Ізза браку вираду і матеріялів програма обмежувалася тільки до розповідей і гор. Чи це було правильне?

НІ? Коли розповіді й гри є тут конечні, найважнішими точками є д о с л і д и /відси й назва ДОСЛІДНИК/ фізичних і хемічних явищ в природі. Коли думає провести цю вмільсть мусимо на підставі вимог зробити собі список потрібного для дослідів вираду, що його команла табору мусять закупити ще перед початком табору. Вмільсть дослідника мабуть одинока, що її вимоги представляють собою вже розроблену програму занять. І тому не можна "викручуватися" мовляв "я не міг на підставі вимог зложити програму". Розповіді треба пов'язати з відповідними дослідями, що мають виповнити програму від початку до кінця переплітаючи їх коротенькими руховими грами, щоби дітей розрухати. Рівно ж виховник повинен розказати новакам про зорі - планети та показати в ночі зорі через далековид.

Є випадки, що проводиться вмільсть КОНСТРУКТОР в такий спосіб, що сам братчик майструє, а новаки на те дивляться і подають йому різне знаряддя. Чи ця вмільсть проведена тоді правильно?

НІ! Цю вмільсть перейшов лише братчик і він теж повинен був одержати відзнаку вмільости. Новаки як "глядачі" нічого з вмільости не скористали. Автім вмільсть КОНСТРУКТОР є складна й важка і тому її перш за все треба дбайливо підготувати. Потрібний виряд треба ще до початку табору закупити. Вимог вмільости є відносно дуже мало, ті що подані є мінмальні й тому жодних вимог не можна опускаати, навпаки в міру потреби й спромоги виховник повинен вимоги збільшити. Вмільсть Конструктора це майстрування тому кожний новак, що її переходить мусять з іншими новаками разом і в той сам час майструвати. Одиноким "ГЛЯДАЧЕМ" під час занять повинен бути саме виховник, що тільки дораджує і вчить дітей як робити щось а не самому це робити.

Коли проводимо вмільсть ЛІТУНА в той спосіб, що братчик складає куплений в крамниці готовий модель з частин літака, а діти на це дивляться і подають тільки клей - то ця вмільсть не є правильно проведена, хоча б і на закінчення табору пишався на виставі цей готовий модель, як показ "праці" новауів.

Новаки тут нічого не скористали і сам братчик, що не перейшов всіх вимог не провів цієї вмільости як слід. Якщо такий модель показу-

ємо як працю новаків то обманємо себе, новаків і всіх інших.

Вкінці для повноти образу ще кілька слів про вмільість ЧОРНОМОРЦЯ. Коли проведення її полягає на тому, що діти майже весь час присв'ячений на вмільість купуються, то чи вмільість є правильно переведена?

НІ! Новаки можуть купатися і без вмільости Чорноморця, а відзнаку вмільости за купання ще ніхто не дає. Коли навчання плавати й інші точки пов'язані з водою схоплюють певну частину вимог то вмільість на тому не кінчиться. Вимоги вмільости є легкі, їх можна виконати повністю. Однак ми мусимо взяти до уваги розповіді, пісні, гри, майстрування, що творять найважливішу частину вмільости, що разом зі заняттями на воді творять повну, заокруглену цілість.

Вище наведені приклади - ми розуміється - дещо ПЕРЕБІЛЬШИЛИ, щоби тим ядреніше підкреслити, що до проведення вмільостей треба нам одної справи - ДБАЙЛИВОЇ ПІДГОТОВКИ. Бо коли ми не придбаємо потрібного ВИРЯДУ на табір, коли самі не складемо доброго плану і подрібної програми всіх занять, то в такому випадку краще вмільости взагалі не переводити. Основне при вмільостях точно придержуватися ВИМОГ працівника, в той спосіб дамо новакам принайменше мінімальні знання вмільости. Всякі "п о к а з и" де братчик тяжко працює, а новаки є "глядачами" повинні взагалі зникнути, бо це тільки шкодить.

Після цього прочитаного про вмільості здається нашим братчикам - виховникам відпаде всяка охота проводити вмільості з новаками. Та метою наших статей є дуже чітко з'ясувати всім, хто тільки працює з новаками, не тільки братчикам виховникам, але в таборах членів команди, в оселях управивелів адміністрації пластових осель, що на виховну працю треба приділити багато уваги й фінансових засобів, особливе для придбання потрібних матеріалів, виряду й книжок. Тоді мета таборів буде повноцінна їх вислід успішний. Якщо наше писання про ВМІЛОСТІ примусить когось з виховників чи діловодчиків новацтва до дискусії - ми радо дамо для цього місце на сторінках ВОР. Особливо ждемо на дописі

ЯК МИ ПРОВЕЛИ НОВАЦЬКІ ВМІЛОСТІ В ТАБОРІ!!!!

УКРАЇНОЗНАВСТВО в НОВАЦЬКИХ ПРОБАХ.

Щораз частіше прибувають тепер до наших таборів діти, що не знають історії України, а дуже часто вже й слабо говорять українською мовою. Це вже створює своєрідну проблему. В цій гутірці для виховників бажаю підкреслити історію України, як вимогу в новацьких пробах.

Історія України, як окрема вимога до новацьких проб не існує, бо це вимагало б багато часу, щоби дати дітям відповідне знання в рамках проб. Тому при кінці вимог до кожної проби подано окрему вимогу: УСПІШНИЙ ПЕРЕХІД ІГРОВСЬКОГО КОМПЛЕКСУ члн історичних гор з певної доби історії України.

Що це є ІГРОВИЙ КОМПЛЕКС, що згаданий в цих вимогах? Ігровий комплекс це рівнобіжні заняття зі заняттями з підготовкою до проби. Звичайно ігровий комплекс включає в себе майже всю підготовку до даної проби та має стільки ж занять що й підготовка до проби. Але ігровий комплекс не може заступити самої підготовки до проби, хочби тому, що він не покриває всіх вимог до проби. Він являється тільки додатком підготовки до проби.

Підставою ігрового комплексу є те, що всі розповіді, гри, пісні й інші складові частини занять є основані на певній добі історії України. Іншими словами всі теми занять мають історичний характер і в такий спосіб діти переживають всі історичні події, що відбуваються

глибоко в їх пам'ять.

Ігровий комплекс має готовий до першої проби, - це знаний всім виховникам "ОТРОК" Старого Орла. Багато виховників на ньому взорується. Але до другої і третьої проб ми не маємо ігрових комплексів і тому на сумлінні кожного виховника лежить дати історичні заняття своїм новакам ще заки появляться дальші випрацьовані ігрові комплекси. Щоби допомогти в тому виховникам подаю декільки порад, що заступили б недостачу цих історичних ігрових комплексів. Їх назви "Д Ж У Р А" і "О Р Л И К".

Найважливішою частиною програми є теми: темами можуть бути важливіші події з історії України, чи теж найважливіші особи, що презентували б дану добу. При доборі теми звертаємо увагу на те, які історичні факти вибираємо. Світлі моменти з історії захоплюють дитячу увагу, трагічні події ділають пригноблюче на дітей. Підкреслюючи на наших заняттях найсвітліші моменти історії ми не затаємо трагічних, спіраючись на будуючих, світлих подіях.

Княжа доба схоплена ОТРОКОМ. Візьмім тепер козацьку добу /"ДЖУРА". Тем тут маємо дуже багато, наприклад: початки Козаччини /втікачі, уходники, козаки/, Січ /постання, вигляд, устрій, "джури"/, Байда Вишневецький /основник Січи й його походи/, Іван Підкова /походи/, Петро Конашевич Сагайдачний, Богдан Хмельницький /битви, організація війська, держави/ турецька неволя /яничари/ Петро Дорошенко, Іван Мазепа. Це тільки загальний дороговказ, а коли взяти популярну історію України і з олівцем в руці перейти козацьку добу то можна виписати довлі можливих тем. Після цього ми можемо багато тем об'єднати і здобути цим способом потрібне для нас число тем.

Коли ми пригадаємо "ОТРОКА" то ствердимо, що всігри там стосовані до розповідей. Те саме мусимо робити і при "ДЖУРІ" і пристосувати відомі нам гри змістом до даної теми, хоч формою ці гри нам добре знані /Напр. гра "вовк і вівці" замінена назвою на "козак і татари". Добри є примінювати новіші гри, одначе ніколи не можна брати гор з "ОТРОКА", бо це вже діти добре знають. Пісень козацької доби маємо доволі, а майстрування чи рисування треба достосувати до доби. Розповіді не повинні бути жмутком сухих, історичних фактів, мимо цього, що вони взяті з історії. Але це вже є справа хисту розповідача. Багато занять може мати характер своєрідних прогульок-походів. Обов'язково збудувати на таборі СІЧ. Битви козаків можемо взорувати з описів в історичних оповіданнях, але це вже деталі, що їх залишаю виховникам.

Розгляньмо тепер можливості новітньої доби "О Р Л И К". Тем тут маємо дуже багато. Наприклад визначні постаті: Шевченко, Франко, Шашкевич, Леся Українка, Лисенко, Митр. Шептицький, Михайло Грушевський, Українські Січові Стрільці, /бої в Карпатах Маківка, Лисоня/, Українська Держава, Центральна Рада, Гетьман /культурний розвиток, військо/, 1-ий листопад в Галичині /перебіг боїв/, Директорія /сполучка всіх українських земель/, Карпатська Україна /постання/, 3-та світова війна, Українська Дивізія, Українська Повстанська Армія і т.д. Знову це тільки грубо начеркнені можливі теми, що ждуть на своє деталічне оформлення, яке залежить від знання, хисту і вкладу праці самого виховника. Бо не можна тільки ждати на готові матеріали, а треба їх самрму шукати, збирати й опрацьовувати. З тою метою містимо оці поради для виховників і думаємо, щови будуть їм помічні в їх відповідальній праці з новаками.

ОПОВІДАННЯ ДЛ Я НОВАЦТВА.Т Р И Б Р А Т И

Був собі давним – давно князь та мав трьох синів. Всі вони були розумні та сильні, що дикого тура за роги брали, та зручні, що стріляли птиць на льоту.

Шанували вони свого батька – старого князя, а князь любив їх і всі жили щасливо.

А було в тій країні дивне джерело під високою скалою. Хто в його воді обмився, той ставав із хворого здоровим, із старого молодим, із нещасливого щасливим.

І ціла країна раділа, що є в них таке джерело. Та ось склалось нещастя: прилетіла незнати відкіля люта тварина – змії, та посадилася при джерелі. Як день – так ніч сиділа біля джерела – та хто лиш посмів наблизитися – вбивала його.

Сум та жаль настав тоді по цілій країні. А найбільше зажурився старий князь та його сини.

І от каже найстарший князенко:

– не терпіти ж нам такої наруги! Дозвольте, батеньку, взяти коня вороного, золоту зброю та поїхати вбити змія.

– Ідь з Богом – сказав старий князь.

І взяв найстарший князенко вороного коня та золоту зброю і поїхав до схід сонця до джерела. Приїздить – сидить змії на камені та вогнем і димом дихе.

Виймив князенко обосічного меча, щоб змія зарубати, та змії як не кинеться на нього! Меча йому із рук вирвав, коня вбив, самого його попік вогнем, кіхтями подер. Ледве живий повернувся найстарший князенко пішки до свого замку.

Каже тоді середущий князенко:

– Не повезло мому братові – так я попробую. Не терпіти ж на тій країні такої наруги! Дозвольте, батеньку, взяти коня карого та срібну зброю та поїхати вквати із змієм.

– Ідь з Богом – сказав старий князь.

І взяв середущий князенко карого коня та зрібну зброю і поїхав до схід сонця.

Приїхав – побачив змія на камені над джерелом. Вхопив списа кованого та хотів ним змія проколоти. Та змії його списа мов соломинку зламав та кинувся на нього. Вогнем попік, зубами покусав, коня убив. Ледви живий повернувся середущий князенко пішком у княжі тереми.

Пішов тоді третій – наймолодший князенко. Взяв коня сивого, зброю сталеву, але й йому не поталанило. І він вернувся пішки, ледви живий, без коня та без зброї.

Зажурився, заплакав старий князь. А тоді князенки кажуть:

– Не поталанило нам одинцем змія вбити, то спробуймо всі разом.

– Ідіть з Богом, – сказав старий князь.

І пішли вони в трійку. Що змії на одного нападе, а другий його з боку так і рубас. Не довго й боролися, – загинув лютий змії.

А три князенки – всі разом, переможцями у свій замок повернулися.

І з того часу, хто хотів – міг знову приходити до джерела за цілющою водою.

Антін Лотоцький

ЯК РОСТИК СТАВ ДРУЖИННИКОМ КНЯЖИЧА.

/Історичне оповідання/

Малий Ростик був сином рибалки Бойомира, що ловив рибу в Дніпрі для гостя Агатодора Евпраксіятоса. Цей Агатодор був великий багатир. Мав свій двір і в Царгороді й у Києві. У Києві сидів він із сім'єю все літо, а інші пори року проживав у Царгороді. В Києві мав він великі склади воску й шкір. Крім цього наймав він багато рибалок, що ловили рибу в Дніпрі. Рибу він сушив і сушену вивозив у Царгород, а то й далше.

Домик рибалки Бойомира стояв над Дніпром "на Кожум'яках". Малий Ростик, що вже кінчив дев'ятий рік, любив бігати по зелених, квітчастих берегах Дніпра, плескатися мов та риба в Дніпрових хвилях. Однак мрією його було мати свого лука й учитися стріляти. І от тієї зими батько вислухав його прохання. Змайстрував йому тугого лука та зробив чимало стріл легких та гострих. Ще й повчив, як прицілятися, як лука напинати. Від тієї хвилини Ростик не розлучається з луком. Понад Дніпром ходить та з лука ціляє, чи до деревини, чи до чоґонебудь, а там уже й до зайця мірить і одного дня втішений та радий притащив у хату чималого зайця. Іншим разом поцілий був сугана, та той утік таки зі стрілою.

І сьогодні Ростик ходить понад Дніпром між високою травою. Лук у нього приготовлений і стріл має в'язку. За вірнею зорить, нараз чує: сурма грає. Зацікавлений хлопчик побіг тудож, відкіля нісся голос сурми. Аж бачить іде відділ дружинників іде їх "вождь", русявий, синьоокий. Ростик відразу пізнав його — це княжич Славко, син княгині Ольги. Княжич велів своєму відділові стати та сказав.

— Вчитимемося стріляти з лука!

Хто найкраще стрілятиме, цей буде моїм тисяцьким. Цілятимете до мого щита.

Два малі дружинники вбили в землю два списи, а наверху списів почепили княжичевого червоного щита. На ньому по середині був золотий тризуб.

Малі дружинники ціляли за чергою. Хто поцілить у саму середину тризуба, цей буде переможцем. Цікаво приглядався Ростик, як княжичеві дружинники стріляли. Та їм не щастило. Тільки двох ледве зачепило стрілою край тризуба. Всі інші поцілили тільки червоне поле щита. Не сподобалося це малому Ростикові. Він не видержав і виступив зо своєї криївки, та каже:

— Лихо тріляють твої дружинники, княжичу! Така невеличка віддаль і ніодин не влучив в середину. Хочеш, я покажу їм, як треба стріляти! І станув у віддалі двічі такій, як вони.

Глянув княжич на Ростика й питає:

— А хто ти будеш, що так цілянням чванитишся?

— Дома звать мене Ростиком, а називаюся я Ростомисл Бойомирич. Я не чванюся, сам побачиш.

Ростик уставився ген далеко, напняв лука, прицілився. Стріла засвистіла й усі аж ахнули. Вона застрягла в самій середині тризуба. Приступив княжич до Ростика й каже:

— Ти мій тисяцький!

Не понутру було це княжичим дружинникам, бо всі вони були сини боярські та дружинників. А тут якийсь міщанський хлопчина стає тисяцьким над ними. Однак противитися не могли.

— Вертаємося в терем! дав наказ княжич Славко. — Там подарую тобі дружинницький одяг та зброю.

Так малий Ростик став княжим тисяцьким. Княжич дуже собі сподобав його. Пізніше, як княжич Славко, вже як князь Святослав ходив у далекі походи на Царгород і на Болгарію, ходив із ним і Ростомисл Бойомирич і скоро став справжнім тисяцьким князя Святослава, а потім князя Володимира — Красне Сонечко.

ЦЕ Є Й БУДЕ УКРАЇНСЬКА ЗЕМЛЯ

Вже минув рік, як князь Ростислав Володимирич, унук Ярослава Мудрого, здобув Тмуторокань і засів там на престолі. Княжі дружинники любили князя Ростислава, бо він дбав про дружину, говорив завжди: "Хоробра й вірна дружина це опора князя, це сила держави! Та бо він дався їм добре взнаки: Касоги мусіли платити данину князеві Ростиславові, а корсунські греки теж боялися, що й їх присилує хоробрий князь до данини.

У городі Тмуторокані жило здавна чимало корсунських греків: були вони купцями, різьбарями, золотарями. А один із них, грецький сотник Демокль, зголосився навіть на воєнну службу до князя Ростислава. Князь Ростислав дуже собі його сподобав і запрошував його на пири, що їх влаштовував у княжому теремі. Його одинадцятьлітній синок Крітон часто бавився з малими княжичами: Рюриком, Володаром і Васильком.

Раз бавилися княжичі в війну. Княжич Володарко проводив відділом синів княжих дружинників, а Крітон відділом синів тмутороканських бояр. Вийшли за город на болоння. У княжича Володарка дружини не багато, бо тільки сини княжих дружинників, а їх було куди менше, як городян. Крітон насміхався з князя Володарка:

- Овва, засиплю вас стрілами, що й сонця не побачите.

Княжич відповів поважно:

- В бою рішає не кількість, а дух і завзяття дружинників. По бою хвалитимешся.

Розійшлися на два противні боки, щоб скритися перед "ворогом". Княжич перейшовши вали, що замикали городське болоння, скрився в недалекому лісі. Звідесія розіславстежі, щоб гляділи чи не підходить противник.

- А добре крийтеся, щоб вас корсуняни не завважили! сказав їм княжич на відхід. Вже незабаром дістав княжич Володарко вістку, що ворог підходить із двох боків, від сходу й від півночі.

- Добре знати! - сказав княжич Володарко й додав:

- Як вони вже будуть у половині дороги й не будуть ще нічого сподіватися, ми вискочимо на них із криком згори, а частина зайде їх із лісу ззаду. Так і було.

З великим криком вискочили княжичеві дружинники й ударили на "ворога". Від несподіванки корсуняни збентежилися, а тут уже від заду напірають на них.

- Перемога! - закликав княжич Володарко. Лютий Крітон засичав:

- І ти хочеш, як твій батько, бути переможцем на чужій землі. Дарма, раз вдається, а вдруге ні, нас більше кажу тобі!

- Тут не чужа земля! - закликав княжич. Це є й буде українська земля!

Так і сталося. Правда, княжичі Рюрик, Володар і Василько мусіли по смерті батька покинути Тмуторокань і перейти в галицьку волость, однак геть пізніше осіли там над Кубанню запоріжці й живуть там досі, як кубанські козаки. Так Тмуторокань /тепер Кубанщина/ є українська.

Антін Лотоцький.

УКРАЇНСЬКІ ПРАПОРИ НА ЧОРНОМУ МОРІ.

Батько прочитав у часописі новинку про великі військові справи американської фльоти на Тихому Океані. А малий Роман запитав:

Тату, а що це фльота?

- Фльота, синку, це італійське слово, й означає всі кораблі якоїсь держави разом. А що кораблі бувають торговельні, пасажирські /особові/ й воєнні, - то всі торговельні означуємо словами "торговельна фльота" /сюди ж і зачисляють теж пасажирські/, а воєнні називаємо "воєнна фльота".

- Дякую! А чи є й українські кораблі?

- Нажаль, українських кораблів тепер немає - зітхнув батько. Бо, бачиш, Ромчику, кораблі може мати тільки самостійна держава, а що Україна тепер, разом з українським Чорним Морем є в московській неволі й під владом большевиків, то по Чорному морі плавають кораблі під московсько-большевицьким прапорами, - хоча ці кораблі - це властиво українське добро, як і все інше, що є в Україні. Та колись було інакше. Ти знаєш, Ромку, що Україна була колись могутньою, самостійною державою. Тоді мала й свої кораблі, на Дніпрі й на Чорному Морі. І власне це ще збільшало її могутність, бо через море веде дорага в широкий світ, можна ним усякі багатства привозити і з зиском міняти за плоди й скарби рідної землі, а можна теж на морі й рідний край боронити. Та робили українські князі, що Чорним Морем аж у Візантію запливали, щоби сусідні держави на українську землю не лакомилися. Відомі також морські походи козаків-запорожців, що на своїх легких чайках на турецькі галери наступали і навіть Царгород /столицю Візантії/ й інші турецькі, надморські міста здобували та бранців-українців з турецької неволі визволяли.

Не забула Україна і недавно, коли знов стала свобідна, про Чорне Море й про фльоту. Весною 1917 р. Україна почала відновляти свою самостійність і вже в березні 1917 року майже половина чорноморських, воєнних і торговельних кораблів покидала царські-московські прапори, а вивісила українські. В березні 1918 р. уряд України проголосив закон, що всі кораблі на Чорному Морі ставть власністю Укравнської Держави. Повинуючись тому наказові всі кораблі піднесли дня 29 квітня 1918 року в год. 4-ій пополудні українські прапори. Весело й торжеатвенно замаяли рідні прапори на воєнних кораблях і здавалося, що вернулася давня слава князів і гетьманів. Велика була українська воєнна фльота в 1918 році. Всіх воєнних кораблів було около 100, між ними дванадцять велитенських панцирників, 27 міненосців, підводних човнів, тощо. Деякі вже й поперемиювали свої давні назви й прийняли такі, як: "Запорожець", "Гетьман Богдан Хмельницьки", "Соборна Україна", "Дніпро", а деякі вже передше мали українські назви "Гайдамака", "Кубанець", "Україна" й інші. Бачив я ті кораблі й ті прапори - сказав сумовито батько, тепер серце болить, коли згадаю, що все те так скоро пропало, як гарний сон....

- І де ж поділися ті кораблі, батьку?

- Стрінула їх та сама доля, що й всю Україну. Частину кораблів затопила українська залого, щоб вони не попали в московські руки, інші знищили вороги після важкої боротьби, а частина плаває тепер, але під московсько-большевицькими прапорами і під іншими назвами.... І як уся Україна так і ті кораблі ждуть визволення, щоб знов замаяли рідними прапорами, як то було в 1918 році. Вірю, що так станеться.

- Ох, коли б найскоріше, батьку! - закликав з запалом Роман.
- Я хотів би тоді бути моряком і плавати по Чорному Морі, а мій корабель я назвав би "Київ".

- Дай тобі, Боже, того діждати, мій сину! - сказав повагом зворушений батько.

З Н А Й Д Е Н І   Г Р О Ш І

Долиною попри ріку вела стежечка. Нею бігла Надя. Під пахою стискала досить великий бохонець хліба, який раз-у-раз висувався. Хліб цей казала мама Наді, ще поки піде до школи, віднести до те-ти Панасихи. Надя думала все про те, щоб не спізнитися до школи й поспішала. Спершу йшла скоро, як тільки могла, а далі вже й поча-ла бігти. Зупинилася щойно над кладкою, щоб перейти через річку. Пристанула, пригладила розвіяне волосся та натягнула хустину на голову, що вже зісувалася аж на плечі. Причепурила себе, попра-вила папір, що ним був обгорнений хліб і вже хотіла йти далше. Нараз її очі зупинилися на чимось, що сильно блистіло до сонця. Надя підняла й приглядалася. Обертала на обидві сторони. Так! це були гроші. Надя вже бачила в тата такі гроші, як платив за пода-ток. Щойно тепер Надя сильно зраділа. Ах! вона найшла гроші.

Забула й про поспіх, йшла поволі, роздумувала, що вона собі купить. Чоколяди? - Ні! Андрутів? - Ні! А може цукорків? Так, цукорків! О! за ці гроші, то певно буде така велика пушка цукор-ків, як це раз вуйко привіз зо Львова. А може лялька ще буде? Ні! Не хочу ляльки, хочу черевиків, бо от зима наближається! А... може - це який бідний загубив - і тепер журиться. Ні! Таки треба буде віддати їх тому, що згубив. Мама все казали, що треба чуже панувати і не лакомитися на дурничку. Сам чоловік повинен собі чесно все запрацювати - говорила сама зі собою і в руках сильно затискала гроші, щоб борони Боже, не загубити.

Враз побачила перед собою стареньку бабусю. Надя знала її й поздоровила: "Слава Ісусу Христу!".

- "На віки слава" - прошепотіла крізь плач бабуся. - Ой моя дитинко, як же мені не плакати, коли оце я йшла раненько за ліка-ми до аптики, бо маленький Іванчик захворів - та сталося мені нещас-тя. Іванчик хворий - кажете.

- Хворий, Надю! Привезли лікаря і я ішла до аптики по ліки. Та оце десь по дорозі загубила гроші. І з чим тепер я вернуся .... - голосила на добре бабуся.

Надю щось стиснуло за серце. Вона зрозуміла, що гроші, які найшла, це ті, що їх загубила бабуся. Її стало жаль бабусі і добре серденько перемогло. Вона простягнула руку до бабусі й сказала:

- Бабусю, чи це ті самі гроші, що я їх знайшла коло кладки? Погляньте! Бабуля обтерла очі фартушком і радісно кликнула:

- Боженьку! Це ті самі! Хай Бог тебе благословить моя дитино! Бабуся взяла гроші з рук Наді й полілувала її в чоло.

Це була нагорода за добре серце Наді.

О. ОЛЕСЬ

ЗАСНУВАННЯ ХОЛМУ

Раз Данило був на ловах
і у лісі заблудив.
Довго він шукав дороги,
довго в пущі він ходив.

Аж виходить на поляну:
ні дороги ні стежок.
На поляні горб високий,
вкритий килимом квіток.

- "Ось де місце для твердині!"
з уст зірвалися слова / -
"Тричі голову розіб'є,
доки візьме татарва!

І твердина тут повстане!"
князь Данило порішив,
і залізною рукою
перший камінь положив.

І робота закипіла,
ліс рубати почали.
Тут копають рів глибокий,
там нагортають вали.

На горі будують замок/
поруч - вежу з стовбурів,
стільки теслярів зійшлося,
стільки з'їхалось майстрів!

І повстало в лісі місто
на досаду татарви,
забіліли мури, вежі,
появилися церкви.

А навколо по долині
скрізь розсипались хати.
Скрізь городи зеленіють
і пишавться сади.

Там де звір ревів голодний
серед лісу на шпилі
виріс Холм і став на варті
української землі.

К. Данченко - Сьома.

ЗА ЛИЦАРСЬКУ СЛАВУ.

Одного разу напали татари на нашу землю, щоб награтити всякого добра, попалити села й містечка, набрати бранців у ясир і потім чкурнути у свою Азію. Поступали вони вперед, аж тут перегородив їм дорогу замок. Скливав татарський хан своїх мурзів і почав радитися, чи здобувати замок, чи йти далі. Одні стояли за те, щоб іти далі, другі ж, а між ними й хан, були тої думки, щоб узяти замок приступом.

- Панове мурзи! Мої найвищі достойники! - почав хан, - Тут у цьому замку, є стільки всякого добра, зброї, людей і грошей, що в десятих селах ми цього не матимемо. А золота, срібла, та всякого дорогого каміння тут сила.

Коли мурзи почули про золото, срібло й самоцвіти, то їм заіскрилися очі хижим вогнем. Отут зможуть вони задовольнити свої душі, отут можуть вони впитися кров'ю невинних людей. Без довгої надуми, з вигуками "Аллах!", кинулися татари на замкові мури. Та не так сталося, як міркувалося. З мурів посипалося на них каміння, окріп і гострі стріли з луків. А воевода того замку, як тільки побачив, що татари зближаються зараз після гінців до столиці, до князя, щоб збирав своїх хоробрих воїнів і спішив на відсіч, бо татарів така сила, що не буде змоги довго перед ними встоятися.

Довго боролися завзяті українські вояки з татарською ордою, але допомога всетаки не надійшла. Все й з сил вибивалися, вже й багато погинуло від затроєних бісурменських стріл, а все ще не піддавалися. Сам воевода поміж лицарством і народом ходив і загривав до бою.

- Брати мої рідні! - говорив він. - Не осороміть нашого князя, мене та своєї лицарської чести! ... Не давайте себе живими у бранці, бо будуть вражі кати вами землю орати, батогами будуть підганяти. Не губіть же бараття, лицарської слави, волі наших дітей

і жінок. Не пощадять вони їх. Дітей кіньми витопчуть, дівчаток і жінок в ясир поженуть....

Три дні й три ночі билися воїни, не пускаючи нікого на мурі. Ввесь горб довкола замку, був густо засланий татарами, а їх все лізло більше й більше. Жінки й діти носили окріп, пускали каміння. Вони стручували з мурів тих, що дерлися на гору. Та вже і сили немає їх здержати. Почали поганці вриватися по одному поза укріплення, а там, неначе повинь, посунулася сила ворогів у замок.

Аж тут, якби з ясного неба грім грянув. Наче вітер степовий, увігнався клином у татар князь із своєю дружиною. Не видержала безладна купа татар сміливого княжого наскоку й розсипалася. До самого вечора побивали татарську орду.

Л І Т О .

Літо, Літо, сонце гріє   Гей, гострять серпи і коси!
яблуко вже паленіє,   Поки сонце вип'є роси -
вже на полі збіжжя спіє.   Жніть снопи, кладіть покоси!

Надійшла пора заплати,
хто посіяв - час збирати,
дасть Бог в мирі споживати.

НІЧ У СТЕПУ.

Нічка тиха. Зорі світять,
В небі місяць сяє.
Степ туманом обгорнувся
І сном засипляє.

Не шумит сухий чорнобиль,
Коник не стрекоче,
Перепіюка не співає,
І вуж не сикоче.

І дримає степ широкий
І кругом біліє,
Тільки давня могила
В степу зеленіє.

Д Р У З І .

Василько й пєс Бровко були нерозлучні друзі. Куди б не йшов Василько, Бровко від нього не відставав. Ані одної своєї прогулянки Василько не відбув без свого вірного друга. Великий на зріст, сильний, чорний мов жук, Бровко самим своїм виглядом лякав людей і ніхто не відважився б скривдити Василька в його присутності.

Одного разу пішов Василько з Бровком по ягоди до лісу. Назбирав їх чимало та й почав вертатися додому. Довелось йти палем. А на полі відбувалася косовиця - косили траву. Косовиця для Василька була святом. Та й не диво! Хіба ж не розкіш побігати по полі, з розгону кинутися на копицю сіна і, погрузнути в ній! Барахкати в сіні .... Вилізти нагору і відтіля скотитися додолу! Закортіло Василькові й цього разу таке зробити. Поставив кошик з ягодами, а сам у сіно та й почав перекидатися....

Раптом почув, що щось холодне й слизьке доторкнулося до його руки.

- Гадюка! - пронеслося в його голові. Мати багато страшного йому оповідала про гадюк і суворо наказувала бути обережним і уважним - стерегтися гадюк. А в їхніх околицях гадюк було чимало. Лише така думка з'явилася в його голові, як з копиці показалася

гадюка .... Роздратована, що порушили її спокій, вона піднялася і ось-ось готова була кинутися на Василька .... Василько з переляку закам'янів. Замість утікати, він з переляком дивився на гадюку і з місця - ані руш! Гадюка своїми очима його мов зачарувала. Вона пильно дивилася на нього. Ще й хвилинка, і Василько загинув би, але Бровко помітив гадюку і, мов стріла, кинувся на неї. Счинилася боротьба на життя і смерть. Бровко рвав гадюку зубами, топтав лапами.... За декільки хвилин з гадюки залишилися лише шматки.

Щойно за два тижні повернувся Бровко додому. Худий, знесилений, але здоровий. Батько оповів Василькові, що Бровка тому не було стільки часу дома, бо він лікувався. Пси знають таку траву, яка рятує їх від укусів гадюк.

З того часу Василько ще більше покохав свого друга Бровка і завжди про нього турбувався.

Федір Гай - Гаєвський.

Н О В А Ц Ь К І П І С Н І

МИ ДІТИ УКРАЇНСЬКІ

Ми діти українські,
Ми юні, мов квітки,
Маленькі жовтодзюби
Пластові новаци.

Як виростем великі,
Хоробрі вояки,
Відстоїм Україну
Від ворожої руки.

Ми любим рідні хати
Широкий степ і гай,
Від Сяну до Кубані
Желить наш рідний край.

Як виростем великі
Хоробрі вояки,
Відстоїм Україну
Від ворожої руки.

ЛЕТИТЬ РІЙ за РОЄМ...

Летить рій за роєм
На збірку гнізда,
Наш братчик між нами,
З ним нам не біда.

Гей бадьоро, гей ж сміло
Йдімо новаци вперед,
Хоч нові нам ліс та поле,
Вміло перейдем похід.

Ось слід, а там другий
До лісу ведуть,
У засідці певно
Орлята нас ждуть.

Гей бадьоро.....

Ми тихо повземо,
Он там вартовий,
Готуємось взяти
Їх знак роєвий.

Гей бадьоро .....

Хтось необережно
На гілочку став,
У чуйному ході
Вартовий пристав.

Гей бадьоро .....

Там ми вже при ньому,
І грімке Гурра....
По лісу, по всьому
несеться луна

Гей бадьоро .....

ПІСНЯ ЗАКАРПАТСЬКИХ НОВАКІВ.

Гей там, гей там, під горами,
Йде Пласт наш з прапорами,
раз-два, раз-два, хлопці смілі,
А дівчата вишні спілі.

Гей там, гей там, верх пляями
Плнуть чоти ручаями,
Над чотами орли в'ються,
Над чотами пісні лються.

Гей там хлопці пристанемо,
На край рідний споглянемо,
На край рідний верхи сині,
білі села у долині.

О Р Л И Н А В А Т Р А
/Пісня новацьких виховників/

Вже ватра палає, орлів покликає:
Злітайтеся на клич вогневий,
З любов'ю святою до Рідного Краю
Гартуйте свій дух молодий.

Плекаєм ми зміну-могутню, орлину
З малих жовтодзюбів, орлят.
Як крила зміцніють вернем в Україну
До наших покинутих хат /ливах

Блакиттю і злотом стяг наш горить
І кличе до змагу до сонця в блакить
Нам крила вирощує думка єдина:
Змагатись за волю України!

Розгорнеться степ в золотих пере-
І мати нас вийде усіх зустрічать,
І роси перли на звільнених нивах
Веселкою будуть блищать.

Не страшно крилатим в степах заблукати,
Ми любимо лет в гураган,
Гей, з нами до сонця готуйтеся, орлята,
Готуйтеся розбити туман!

Живи Україно, велика єдина,
Гартуй наші сили живучим вогнем.
До Тебе, до Тебе ми скоро прилинемо
Для Тебе можлиєм, ростем!

Н о в а ц ь к а М о л и т в а
/На мелодію "Боже вислухай благання"/

Боже що дав нам цю днину
Сонця і праці і гри,
В тиху вечірню годину
Нашу молитву прийми.

Мрії, що в серці зродились,
Силу, що в грудях росте,
Боже, хай ангел окрилить
В ясних нам снах збереже.

НА ВАКАЦІЙНИЙ ШЛЯХ

Усі ми новаци в таборі
Стаємо в лаві з радістю в очях,
А наша пісня у просторі
лунає грімко, по лісах полях.

Від ранку до вечора
В таборі лунає спів,
Щоднини йде жваво наша гра
В таборі новаків.

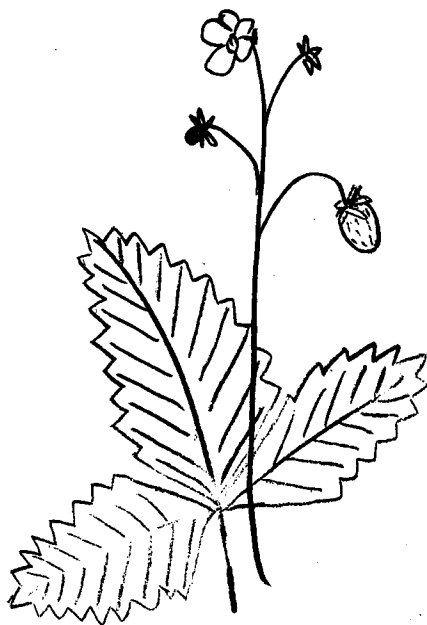
Несеться пісня ген у гори,
Де зеленіють дуже дерева,
Де нам птичок щебечуть хори,
Де нам шепоче квітка і трава.

В таборі в Пасічній у горах
Живемо дружньо племя новаків,
Тут казку темний ліс говорить
Тут вогник нам весело розгорів.

Орлята ми, сини природи,
Нам любий труд, веселий кожний змаг,
Нас не злякають невігоди,
Ми горді всі на наш новацький шлях.

Від ранку до вечора .....

З О З У Л Я

Край лісу на полянці
На свіжому дубку,
Зозуля кує вранці
Куку - куку - куку.

Куку - куку, у лісі я живу
І здалека все чути
Куку - куку - куку

В низу біжить струмочок
По жовтому піску,
І здалека все чути
Куку - куку - куку.

Куку - куку, у лісі я живу ....

Червоні сунічки
Ясніють на горбку
І чути аж до ночі
Куку - куку - куку.

Куку - куку, у лісі я живу ....

Ч а с   д о   д о м у   ч а с ...

Час до дому час
Зорі кличуть нас,
Кличуть нас вечірні зорі,
Заспіваймо в дружнім хорі,
Час до дому час,
Зорі кличуть нас.

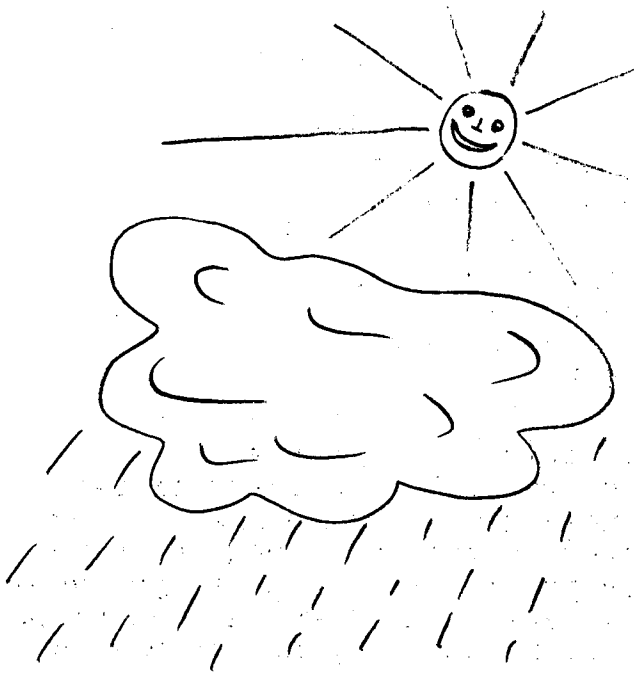
Час до дому час,
Пташки кличуть нас,
Кличуть пташки нас до хати,
З ними рано й нам би встати.
Час до дому час,
Пташки кличуть нас.

ТРА - РА, ТРА - РА ...

Тра - ра, тра - ра, тра - ра
В похід пора, пора,
Вже трубки заьрубіли
І в барабани били,
Тра - ра, тра - ра, тра - ра
В похід пора.

Тра - ра, Тра - ра, тра - ра
В похід пора, пора,
Вже пісню заспівали
І вряд всі повставали
Тра - ра, тра - ра, тра - ра,
В похід пора, пора.

Тра - ра, тра - ра, тра - ра
В похід пора, пора
Ми силу розвинемо
І духа піднесемо
Тра - ра, тра - ра, тра - ра
В похід пора.

ЩО РОБИТИ

У ТАБОРІ З НОВАЦТВОМ ПІДЧАС НЕПОГОДИ?

Мабуть найбільше небажаний у таборах є дощ. Чи це табір під шатрами, чи в будинку, дощ приносить дуже багато клопотів. З приводу дощу переривається запланована програма, відкладається прогульки, ватри, купіль. Діти з цього невдоволені і нудьгують сидячи в кімнатах чи в шатрах, а виховникам приходиться доказувати чудес, щоби дітей якось зайняти.

В погідний час діти були б заняті спортовими грами, в непогоду можна б це замінити грою в шашки, доміно, - але жодний табір не має звичайно стільки коплетів гор, щоби стало для всіх.

Ото ж братчики мусять зайняти новаків чимось цікавим, щоби діти навіть в непогоду не нудилися. Є багато різних занять, що надаються саме на дощевий час, тобто тоді, коли діти мусять бути в шатрах чи в кімнатах.

Перейдемо в загальному можливі заняття для дітей у часі дощу.

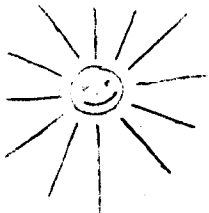
МОДЕЛЮВАННЯ: Потрібно п л я с т е л і н и /глини для моделювання 3 - 4 фунти на один рій новаків.

Моделювання це дуже цікаве заняття для дітей, що люблять вирабляти з плястеліни різні моделі, предмети, особи, звірята, тощо. Кожна дитина може щось сама зробити, а коли немає уяви тоді можна піддати думку, ввазати на предмет до копіювання. Опісля можна провести рід змагу й краді роботи показати на виставці. Щоб предмети задержали бажану форму /плястеліна, коли розтопиться є м'яка і дуже гнучка/ уживаємо патичків, з яких робимо скелет бажаного предмету або тими патичками підтримуємо моделі предметів. Одначе для моделювання треба виділити відповідне місце, де діти працюватимуть і воно мусить бути застелене папером. Плястиліна є різної краски що фарбує руки, треба звертати увагу на одержу, столи тощо. Тому треба звернути увагу, щоби після закінчення моделювання діти дбайливо помили руки милом..

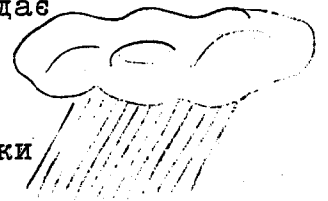
РИСУВАННЯ: Потрібно паперу до рисування, олівців з ралітками. Всі діти дуже люблять рисувати. Тих, що цього не вміють треба навчити відрисовувати. Навчити новаків рисувати старанно. Рисунок не має бути закінчений на протязі кількох хвилин, його треба довго рисувати, щоби був гарний.

МАЛЮВАННЯ: Потрібно кольорових крейдок, кольорових олівців /якщо це водні олівці чи фарби - то треба пензлика/, мводні фарби та кілька готових розведених фарб у шкляних слоїчках.

Найкращі є кольорові крейки для дітей різного віку. Але і при малюванні дітям треба давати вказівки. Передусім навчити як уживати крейдок, бо вони є крихкі, не можна їх натискати, вони є товсті і часто одна краска не хоче малювати - покривати другою. Кольорові олівці є дорощі від крейдок, вони добрі для старших дітей, ними теж краще рисувати предмети й особи. Є також т.зв. в о д н і о л і в ц і: найперше малюється олівцем, а опісля вогким пензликом потяга-

ється по мальованим і рисунок виглядає наче мальований фарбами. При тому треба звертати увагу, щоб краски не зливалися бо пропаде весь ефект.

Правдиві водні фарби надаються тільки для старших дітей і то тільки таких, що мають окреме зацікавлення для малювання фарбами. Малювання вимагає багато часу, терпеливості й місця, а це не все маємо на таборі.

Є один цікавий і легкий спосіб малювання - це малювання і з т л о м. Для цього вживаємо крейдок. Без олівцями тільки самими крейдками рисуємо рисунок і накладаємо багато крейдки так, щоб папір не пересвічував. Коли рисунок нарисований тоді широким пензлем замальовуємо цілий рисунок готовою фарбою - може бути чорна, зелена або якась інша, вибрана краска - при чому малюємо згори вділ і тільки раз потягаємо пензлем по папері, другий раз вже не поправляємо. Фарба замалює папір, а те що було рисоване крейдками залишиться непомальоване, бо крейдки є товсті /масні/ і до них жодна фарба не чіпається. Отже ми будемо мати наш рисунок в красках на однаковому тлі. Краски часто дістають чорні крапки і це ще більше краси надасть нашому рисунку. Коли фарба висохне тоді маємо готові малюнки. Якщо ми це переведемо в кімнаті, мусимо вважати на фарбу і малюючи підкладаємо папір на стіл,.

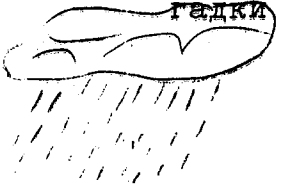
ВИТИНАНКИ з ПАПЕРУ: Потрібного звичайного паперу, по можності різних красок, та скільки ножиць скільки новаків у рою.

Беремо квадратний кусок паперу і складаємо його в четверо, /як на Рис.1./ Відтак складаємо ще раз в двоє, /Рис.2/. Тоді рисуємо, беручи до уваги, що точка А є в середині паперу і витинаємо, /Рис.3/. Взір на рисунку три є складніший, але ми можемо робити зовсім прості взори. Після цього, коли розложимо листок паперу будемо мати витинанку. /Те все, що ми закреслили олівцем витинаємо/. Наша витинанка буде тим разом квадратова. Одначе, якщо ми перед витинанням проведемо лінію між точками Б і В, то наша витинанка буде восьмикутна. Якщо лінія між Б і В буде вигнута вгору то наша витинанка буде округла. Новакам не потрібно рисувати взорів, тільки витяти одну витинанку на показ і вони самі будуть придумувати оригінальні взори. Витинанками можемо опісля прикрашувати кімнати, шатра, стіни, але тоді витинанка мусить бути вирівнана /найкраще поставити її в книжку або під валізку/ і для більшого ефекту підкласти під витинанку кольоровий папір.

ЗАГАДКИ - РЕБУСИ - ХРЕСТИКІВКИ: Потрібно давних чисел дитячих журналиків: ГОТУЙСЬ, МІЙ ПРИЯТЕЛЬ, ЮНІ ДРУЗІ, ВЕСЕЛКА та інші джерела дитячих загадок.

Загадки є дуже побажані для дітей; вони заставляють дітей думати, дають дітям багато нових слів, часом таких, що їх вони досі й не чули /братчик мусить вміти ці слова вижонити/, коротко загадки розвивають дітей умово. Загадки не є тільки для відгадування але й для запам'ятання. Діти повинні декілька загадок вивчити на пам'ять.

Ребуси надаються для дітей, що вже вміють читати, і справляють дітям дуже велику приємність. Відповідно заохочені діти будуть не тільки відгадувати ребуси, але й відтак укладати їх самі.

Р Е Б У С И

А К
но

о о

3 0

Р І а

7 я

к о
в а

3 у у у у
у у у у
у у у у
у у у у

по/віт

1	2	3
4	5	6
7	8	9

Відгадка Ребусів:

Новак, озеро, ривого, родина, сім'я, підкова, тризуб, заповіт.

Магічний квадрат. /Записати біля квадрату/

В	О	Р	О	Г
С	О	Р	О	К
К	О	Р	О	К
М	О	Р	О	З
П	О	Р	О	Х

1/ інакше противник

2/ число

3/ затичка до пляшки

4/ в зимок

5/ уживають до стрілен

Магічний квадрат.

1/ маленька співуча птишка

2/ орган зору

3/ інакше підлива до м'яса

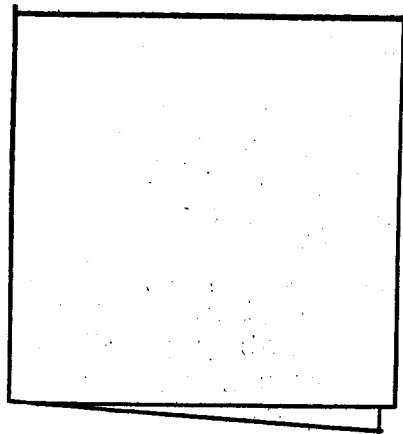

РИС. 1

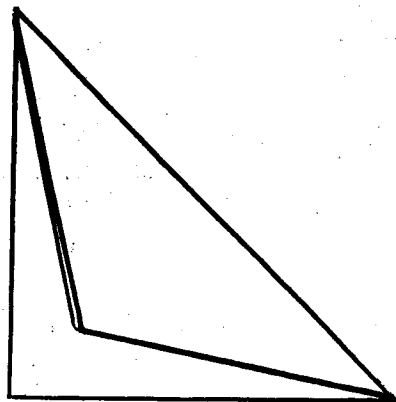

РИС. 2

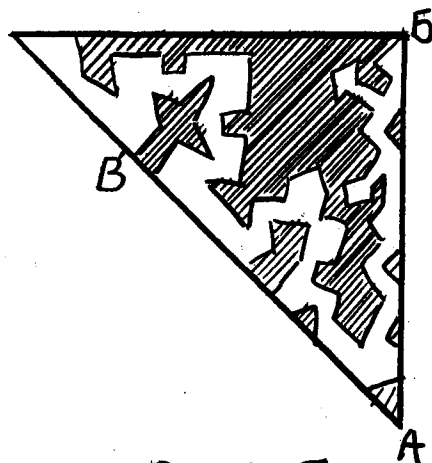

РИС. 3

Хрестиківки: Є їх доволі багато в різних дитячих журналах. Здавалось би, що вони дуже легкі, але водночас вони й важкі для дітей, зате дуже повчальні. Діти у своїй мові мають певний запас слів - висловів, що їх вживають в розмові. Одначе їм бракує дуже багато загально вживаних слів і це сповільняє відчитування хрестиківки, а навіть деколи й знеохочує відчитувати, коли дитина побачить що за багато слів не знає і тоді взагалі не буде братися до відчитування хрестиківок. Тому добре є виховникові самому наперед перейти хрестиківки і відтак пояснити дітям в оповіданні чи казці такі слова, що опісля приходитимуть в хрестиківці. Тоді ті слова - вислови не будуть дітям чужі.

СКЛАДАНКИ з ПАПЕРУ: Потрібно багато листків паперу, ножиці або ніжик. Складанки з паперу це легкі й дуже цікаві ручні роботи для дітей. Тут не потрібно дерева, чи металю і що важніше складного майстерського приладдя. Тільки хвилина уваги і з куска паперу повстає прегарна іграшка - забавка: човник- корабель, коник, жабка тощо. Новаки будуть знати деякі з таких складанок і тому ми легко можемо їх вчити все нові. Складанки в загальному є подібні до себе і коли опануємо вміння складати папір то зложемо без труду навіть й скомпліковану складанку. Новаки вчитимуться один від другого складанок і зацікавлення ними буде зростати.

Як практичний зразок подаємо складанку:

ЯК ЗРОБИТИ ПТИЧКУ З РУХОМИМИ КРИЛАМИ? Беремо квадратну картку паперу довільної величини. Згинаємо її вздовж черткованих ліній /РИС.1/ та розкладаємо. Відтак згинаємо картку по черткованій лінії /РИС.2./ . Картка тоді виглядає /як на РИС.3/. Беремо роги В і Г та всуваємо їх поміж роги А і Б та дістаємо вигляд картки як РИС.4. Беремо тоді лінію АГ та складаємо папір по черткованій лінії так, що лінія АГ покриває АД. Так само робимо з лінією АЕ. Папір розгинаємо і повторюємо це саме з другої сторони. Трикутник АЕЖ вгинаємо /всуваємо/ в трикутник АДЖ, а трикутник АГБ в трикутник АДС. Те саме повторюємо на другій стороні паперу. Після того ми дістанемо РИС.5. Беремо ріг Г вивертаємо в протилежний бік підносимо до гори так, як показано на РИС.6. Те саме повторюємо з рогом В. Долішню частину паперу згинаємо по черткованій лінії та підносимо до гори - це крила. Лівий ріг розкладаємо та вгинаємо за черткованою лінією - це голова. Щоб птичка махала крилами, беремо

лівою рукою в місці, де крила сходяться з головою, правою рукою потягаємо за хвостик і тоді птачка махатиме крилами.

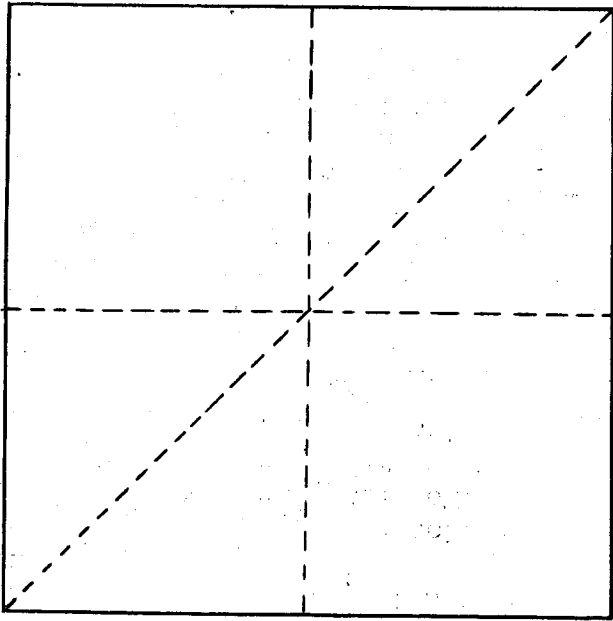

РИС. 1

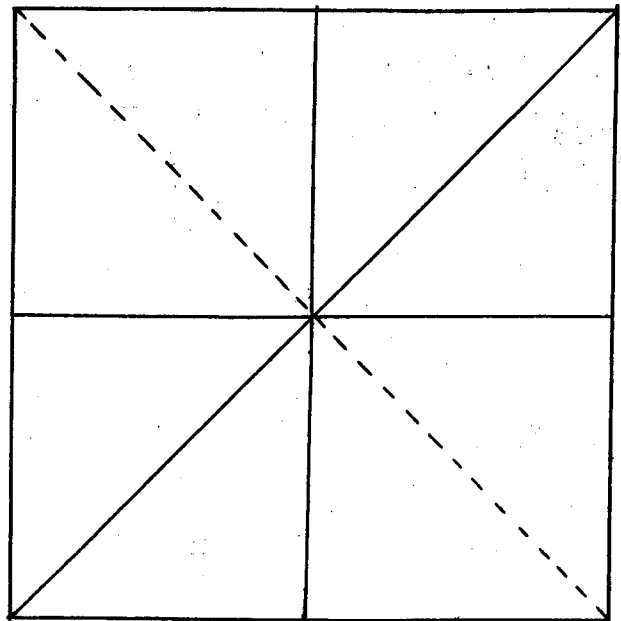

РИС. 2

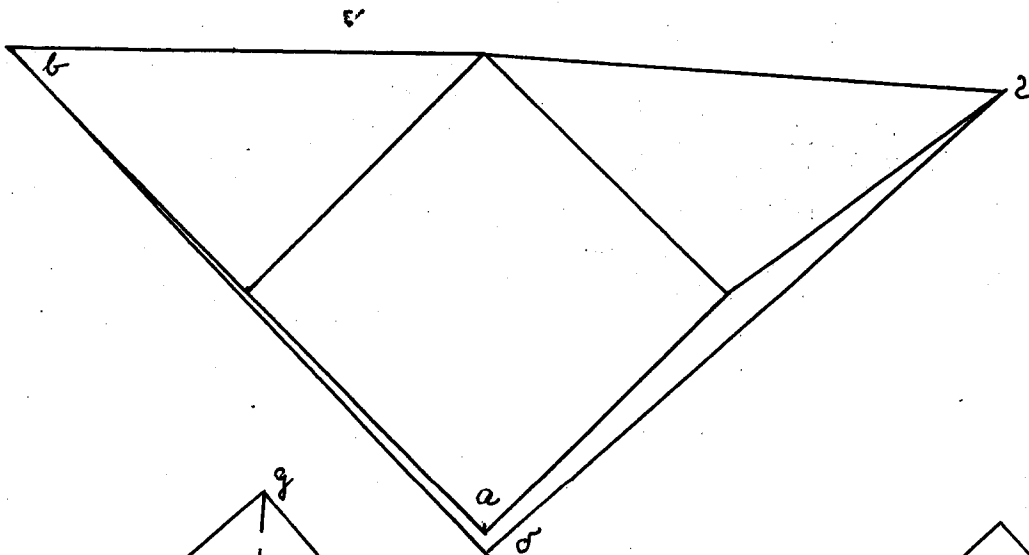

РИС. 3

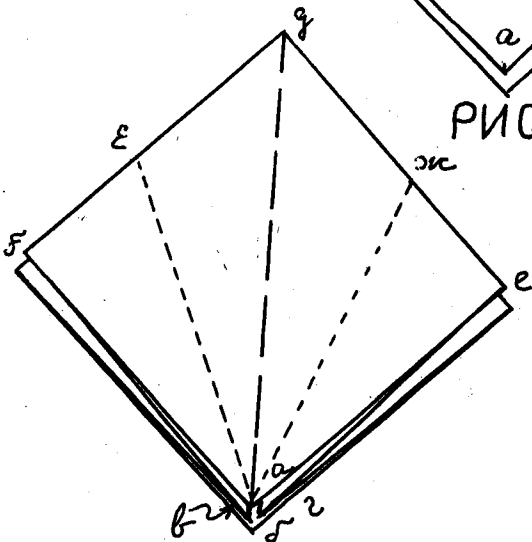

РИС. 4

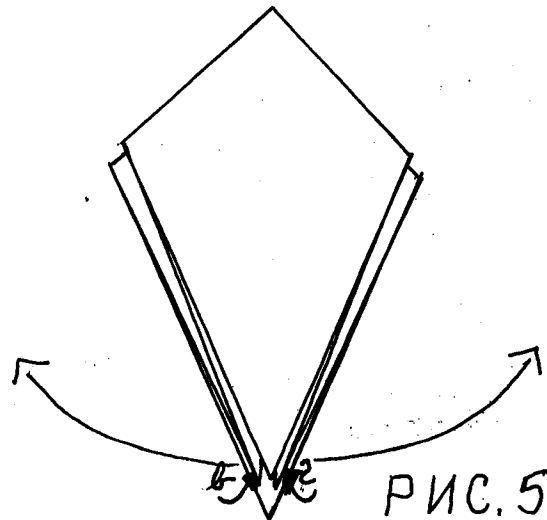

РИС. 5

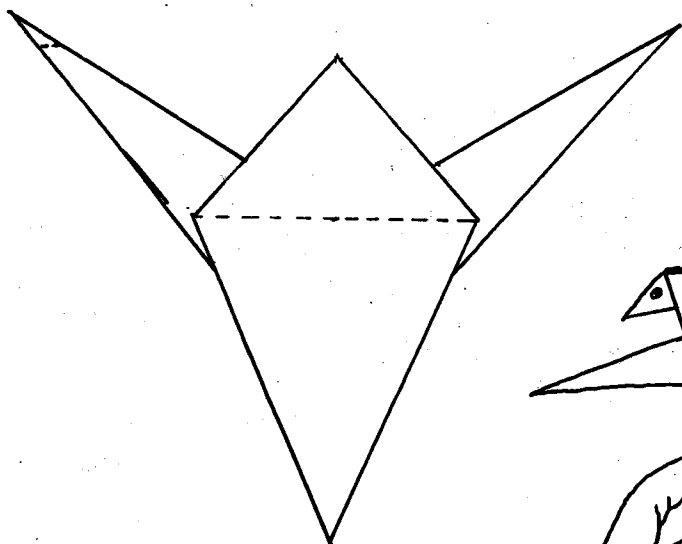

РИС. 6

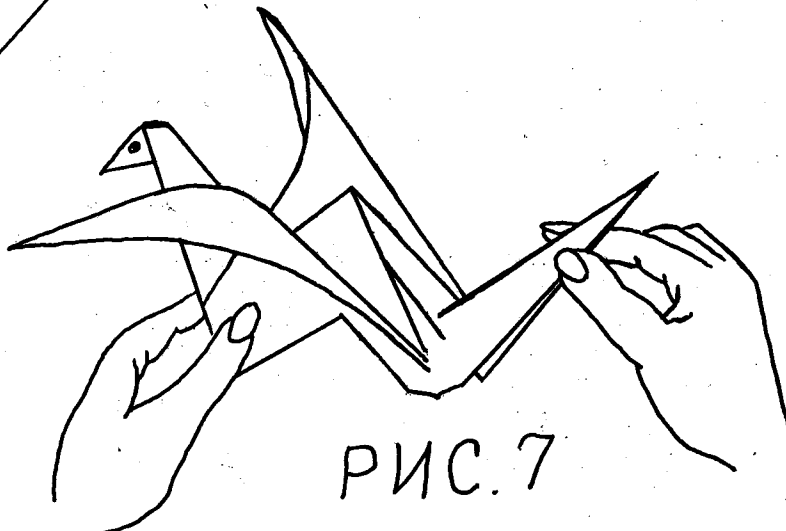

РИС. 7

З А Г А Д К И:
????????????????????????????????

1. Білий брат а чорна сестра, проганяють себе щодня.
2. Біжить свинка, вирізана спинка, оглянеться назад а сліду нема.
3. Біжать чотири брати, два не втечуть а два не доженуть.
4. Біжить корова, гладка, здорова,
Втікайте з дороги, бо візьме під ноги;
За нею телятка усі близнятка.
5. Біле поле, чорне насіння, тільки той посіє, хто вміє.
6. Білий, а не сніг, твердий а не камінь, солодкий а не мід.
7. Без рук, без ніг, а на череві бігає.
8. Без дров і без вогня, - світить і гріє щодня.
9. Без рук і без ніг, двері відчиняє.
10. Виходжу я з моря, в повітря літаю
А як стане зимно, на землю спадаю.
11. В вечір зникає, а ранком появляється.
12. Всі мене просять, всі мене чекають, а коли прийду то всі втікають.
- 13? Видіти мене не можна але зате можна чути мій свист.
14. Висить в хаті гість, тільки ввечір їсть.
15. Дасте мені їсти то расту, а дасте мені пити, то умираю.
16. Дуб, на ньому 12 гіляк, на кожній гіляці по чотири гнізда а в
кожному гнізді по семеро яєць, а кожне яйце має своє ім'я.
17. Зв'язаний панок сидить у куті.
18. З гори впаде, не розіб'ється, впаде на воду розплинеться.
19. Йде і йде, а на місці стоїть.
20. Іде післанець зі заліпленими устами, нічного не говорить, а все скаже
21. Котрий журавель ніколи не відлітає.
22. Кричить, верещить, коли вранці кипить.
23. Лиш один ряд зубів має, а дерево перекусить.
24. Лізе по залізі на м'ясну гору, на шкіряний верх.

25. Людей до церкви скликає, а сам в ній не буває.
26. Маленьке кругленьке, всьому світу миленьке.
27. Ніг не має а втікає.
28. Ні гавкає, ні кусає, але нікого до хати не пускає.
29. Серцем співає, а всі чують.
30. Свята була, є й буде, але до неба ніколи не піде.
31. Хто все перший в школі.
32. Хто все говорить правду.
33. Що росте догори коренем.
34. Що росте, хоч сонця не бачить.
35. Що то за гість, що сам себе їсть.

В і д г а д к и:

1. Ніч і день	13. Вітер	25. Дзвін
2. Човен	14. Лямпа	26. Гріш
3. Колеса	15. Вогонь	27. Час
4. Поїзд	16. Рік	28. Замок
5. Письмо	17. Мітла	29. Дзвін
6. Цукор	18. Папір	30. Церква
7. Човен	19. Годинник	31. Ключ
8. Сонце	20. Лист	32. Дзеркало
9. Вітер	21. Коло керниці	33. Зуб
10. Дош	22. Солонина	34. Корінь
11. День	23. Пила	35. Свічка
12. Дош	24. Їздець	

xxx^{xx}xxx
xx

М А Й С Т Р У В А Н Н Я:

Потрібно ножики, тонкого шнурка, голки й нитки, клею, паперу.

Чи новак таборує в кімнаті, чи під шатром, він повинен мати над своїм ліжком образець. Звичайно новаци витягають образець із молитовника та або приляють до стіни чи прибивають його цвяшком. Це одначе нищить образець. Коли це є в шатрі, то як би ми не прикріпили образець до стіни шатра то все недобре, бо шатро буде в тому місці перемакати. Автім новаци можуть в різний спосіб прикрасити свій образок та в краший спосіб примістити його на стіні чи в шатрі на шатровій щоглі.

Найкраще образець всунути в прозору торбинку. Напевно в кожній кухні можна дістати прозорий папір, а прозорі торбинки приходять із різноманітними товарами, що їх відтак просто викидають. Тимчасом така торбинка приклеєна до рівновикраюного куска картону - творить рамку. Картон може бути білий або й іншої краски. Білий картон можна заклеїти кольоровим папером, або можемо помалювати кольоровими крейдками і тоді наш образець буде мати гарні рямці.

Для розмалювання рямців найкраще надасться якийсь геометричний візир, може бути заразок української вишивки - крайки.

Але ми можемо ще більше прикрасити наш образець, - зробити навіть правдиві дерев'яні рямці. Новаци люблять майструвати, тому радо візьмуться за це діло. Треба пошукати відповідного матеріалу. Це може бути кусок дошки, нікому непотрібної, а придатної до майстрування, /тоді мусимо роздобути пилку/, або рівник кусень галузки дерева.

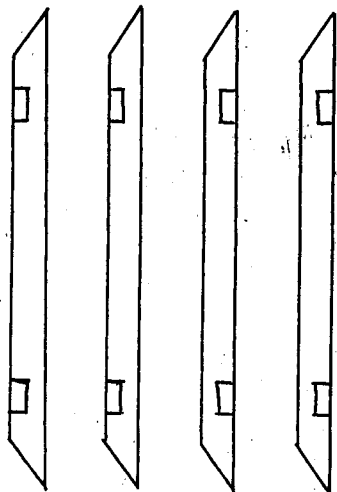

РИС.1

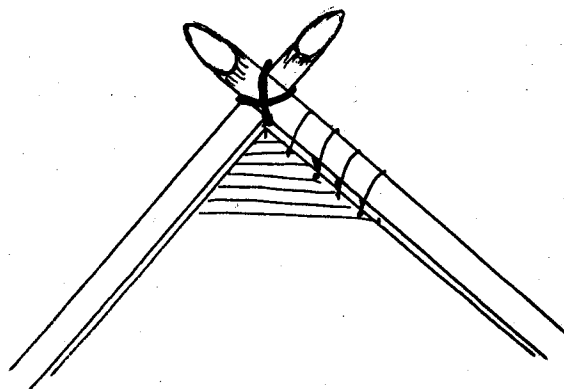

РИС.2

Якщо галузка є зі сухого дерева то й краще, бо сире дерево за кілька днів зісохнеться і тоді прийдець нам наші рямці поправляти. Сире дерево повинно постояти кілька днів, щоб підсохло. Можемо вживати галузки з корою, можемо теж кору зняти.

Вирізуємо 4 палички однакової довжини /гляди РИС.1/ З боків палички можуть бути втяті скісно або навпоперек. Вирізуємо тоді заглиблення, як на рисункові. Віддаль між заглибленнями повинна бути така довга як один бік картону, на котрому ми наклеїли образок. Кладемо оба палички так, один на другий, щоб заглибленнями ввішли один в другий /РИС.2/. та перев'яжемо шнурочком. Картон з образком пришиваємо до рямців. Рямці можемо вшати рівно або у формі ромба, але це треба рішити наперед, щоб потім не переклеювати образка. Щоб не нищити стін, можна прибити під самою стелею цвяшок і причіпити рямці на шнурочку.

Такі рямці новачки можуть робити не тільки для обрязків, але також як дарунок чи пам'ятку з табору приклеюючи замість образка світлину із таборового життя.

ЗАВВАГА до ВСІХ КІМНАТНИХ ЗАНЯТЬ:

Якщо з приводу непогоди ми маємо багато часу на кімнатні заняття, то це не значить, що одне заняття тільки маємо проводити цілий день. Не можна переводити одне заняття довго, тільки давати багато коротких і різноманітних занять. Діти нудьгують коли довго мають щось робити, вони тоді перестають цікавитись цим. Діти люблять зміну, бо вона приносить щось цікавого, нового.

Сірий Орел НАДЯ.

ВИХОВНИКІВ:

Сестричка ЛЕСЯ ХРАПЛИВА

П Р И В І Т И

Новацький табір це сам по собі вже такий великий комплекс найрізномірніших завдань та проблем, що охопити їх в цілості та поставити кожну справу на належному їй місці - справді нелегко. Мусимо подбати про все - від того, щоб шатро не протікало аж до того, щоб кожна новачка виїхала з табору з новою іскоркою в серці. Тому й не дивно, що нерозумно переочується різні справи, а то й доцінюючи їх значення, просто не доходить до їх здійснення.

І саме тому, про таку одну, часто занедбану, а всежтаки важливу справу хочу сьогодні згадати. Це про привіти з таборів. Може на перший погляд це лиш зайва прикраса та зайве утруднення в і так вже важкій праці виховників та виховниць. Але чи справді? І яка ж думка спонукує нас писати привіти?

Пришємо їх з нагоди великих свят, небуденних подій. А таборівання - хіба це не святковий, не буденний час для новачка, коли то він, визволившись з-під впливів чужих середовищ, може бути собою - новачком, 24 години на добу?! Отже святкова нагода тут безумовно є!

І привіти пишемо людям, що нам близькі, дорогі, що нас в'яжуть із ними почування дружби чи пошани. А хіба ж український новачок у Канаді не друг - такому ж новачкові в Австралії, а новачка з Німеччини хіба не повинна шанувати свої сестрички Головної Булавної - хоч та живе в Канаді. І саме привіти це один із засобів, щоб дати дітям зрозуміти та вжитися в існування опієї пластової спільноти, рідної собі по крові та ідеї.

Коли новачка чи новачок пишуть привіт до когось, самозрозуміле, вони поцікавляться, до кого пишуть та чим саме ця людина заслужена. Через те вони познайомлюються з представниками Пластового Проводу та поширюють круг своїх новацьких приятелів.

Технічно можна це виконати зовсім просто: наприклад на окремому занятті кожний таборовик виготовляє одну карточку - привіт. Опісля вильосовується, котра карточка до кого має піти. Тоді кожний дописує на своїй відповідній текст привіту, а решта табору підписується, згідно у великих таборах лиш рові. Опісля новачок має розвідатися у виховника докладніше, хто ця людина, до якої він писав та при спільній гутірці "похвалитися" цим знанням.

Психологічно це теж не маловажний чинник: дитина стає сама перед незнанню досі людиною, мусить знайти якесь відношення до неї, а це й дає їй підставу призадуматись /хоч би й при допомозі виховника/ про відносини між людьми та закони, що нормують ці відносини: про пашну, вдячність, чемність, уважливість, про товариські форми. Це й надає їй відважного, відкритого погляду на світ, того, що зветься гарно по старо-українськи: дитина вилюднює. Бо як же час-то стрічаємо наших вихованків на вулиці, що вони навіть "не ласкаві" нас поздоровити. Може тому, що просто "не знають що з собою зробити" і на наш вид звичайно бентежаться.

І саме писання теж не маловажне! Це може вперше новачок знайде якесь примінення для свого знання писати поза школою?! Ми знаємо з досвіду, що новачки продовж перебування на таборі не радо пишуть навіть до батьків, що так дуже ждуть на вістку і неоднократно да-

ють новакові а то й виховникові адресовані й оплачені коверти, прохаччи, щоби новак написав до них листа із табору. А до того ж тут ідеться про писання виключно по-українськи і тут джерело заохоти та бажання вчитися писати українською мовою для тих дітей, що їх батьки самі не догадалися до необхідности того!

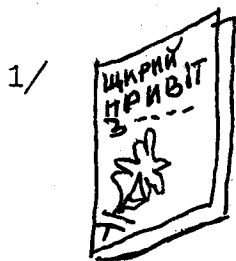
Та виготовлювання привітів це попри саме писання теж і майстрування та поле до попису для новацької фантазії та зручности. Битисяча й один спосіб виготовлювати привіти: з малюнками, з виліплюваннями, з прикріпленими галузочками чи квітками, чи знайденими пестрими перцями пташок, шишками, цікавими камінчиками - мінералами, - тощо. Чи ж це не цікавезаняття? Зразки деяких таких помислових привітів подаємо даліше.

Стільки скористають із цієї роботи діти. Ті, що писатимуть, і ті, що "святочно" одержать привіти. А це ж наша ціль - зробити життя новака чи новачки - найбільш багатим на радісні хвилини.

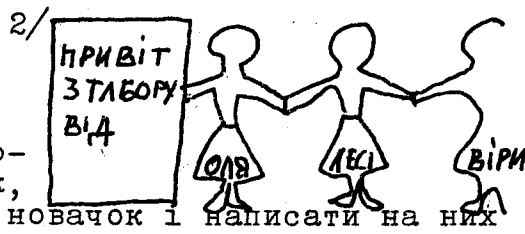
Але чи не буде це зайвий труд із точки погляду дорослих адресатів? Можна бути згори впевненим, що ні! Хто працює для дітей, чи то як виховник, чи як співпрацівник дитячих видань, для нього та дитяча нераз просто жажлива! мазанина має свій окремий чар і особливу вимову. Це ж відгук невмілих ще рученят, але безумовно широкого серця на його /чи їхню/ працю для Пласту й Новацтва, це доказ, що праця ця справді потрібна, що новак-новачка, а через них і багато інших хоче висловити свою вдячність. І це має свою вартість. В багатьох випадках це одиноких ясний промінчик серед невідрадних життєвих обставин для тих, що присвячують свій час, знання та сили в праці для новачат.

ОТЖЕ ЦЬОГО РОКУ ПИШЕМО ГРОМАДНО ПРИВІТИ З ТАБОРІВ!

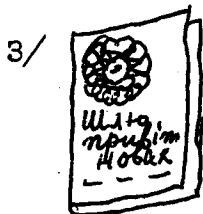
ПЛАСТОВІ - НОВАЦЬКІ ПРИВІТИ:

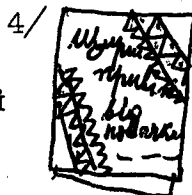
1/ Перетяти папір в двох місцях у формі пасочка та переселити засушену квітку, листочок, галузку і т.п.

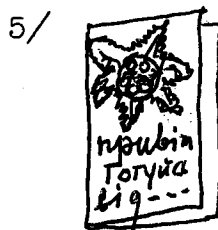
2/ Зложити папір у формі гармонійки, залишити верхній листок, зі слідуочих витяти чільветки новачок і написати на них їхні імена.

3/ Наліпити на картку гарно витятий взір з паперу в який хочете семетричний спосіб.

4/ Прикрасити листок паперу українськими зобразами - тут можна вжити кольорові крейдки, фарби або туш.

5/ Наліпити на картку паперу вершок жолуді, а другом нього симетрично засушені листочки папороті, на взір квітки